

T.C.

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

**RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDAKİ METİN VE GÖRSELLERİN
COĞRAFİ KAVRAMLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hacı Osman Zerman

DÜZCE

Haziran, 2022

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDAKİ METİN VE GÖRSELLERİN
COĞRAFİ KAVRAMLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hacı Osman Zerman

Danışman: Doç. Dr. Erol SÖZEN

DÜZCE

Haziran, 2022

Hacı Osman Zerman
Düzce Üniversitesi, SBE
Yüksek Lisans Tezi
Haziran, 2022

RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDAKİ METİN VE GÖRSELLERİN
COĞRAFİ KAVRAMLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ

KABUL VE ONAY

ÖNSÖZ

Coğrafya, içinde yaşadığımız dünyayı, zamanı, çevreyi, insanları ve bunların birbirleri arasındaki ilişkileri anlamamızı sağlayan bir disiplindir. Coğrafyanın öğrenilmesi okul dersleri için değil aynı zamanda yaşamın anlamlandırılması için de önemlidir. Yaşamın her alanında ihtiyaç duyduğumuz çeşitli bilgileri sağlayan coğrafyanın öğrenilmesi hem yetişkinler hem de çocuklar için oldukça önemlidir. Coğrafyayı öğrenebilmek için öncelikle içerisindeki kavramları bilmek, benimsemek ve anlamak gerekmektedir. Söz konusu bu kavramlar arasında ulaşım, iklim, yer şekilleri, konum, sular, toprak vb. gibi kelimelerin olduğu söylenebilir. Bu kavramlardan bazıları özellikle çocuklar için soyut kalabilir veya anlaşılması güç olabilir. Yetişkinlerin, çocuklarını coğrafya ile buluşturmada ve bu kavramlarla tanıştırmada etkili olan materyallerden birisi de resimli çocuk kitaplarıdır. Resimli çocuk kitapları içerisindeki görseller ve metinler aracılığıyla çocuklar coğrafya ile tanışabilir. Derslerde gördükleri soyut kavramların somut hallerini görme ve deneyimleme fırsatı bulabilir. İçerisindeki karakterler ve olay örgüsü sayesinde çocukları sıkmayan ve okuma eylemine karşı istekli hale getiren resimli çocuk kitaplarının içerisindeki coğrafi kavramların ne düzeyde yer aldığı da bu açıdan önemli görülmektedir. Ayrıca bu araştırmanın yetişkinlere yol gösterici olacağı da düşünülmektedir.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde emeği ve desteği bulunan birçok kişi vardır. Bu kişilerden Doç. Dr. Erol Sözen'e, sorduğum sorulara verdiği yapıcı cevaplardan, bu süreçte yaptığı geliştirici eleştirilerinden ve tez dönemimde bana ettiği liderlik, yardım ve desteklerinden ötürü sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Eğitim hayatımda benim arkamda durarak okumamı destekleyen ve bir gün olsun bana sırtını dönmeyen sevgili anne ve babama çok teşekkür ediyorum. Ayrıca bu zor zamanlarımda maddi ve manevi hiçbir desteğini esirgemeyen sevgili eşime de minnettar olduğumu belirtmek istiyorum.

Hacı Osman Zerman

Haziran-2022

ÖZET

RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDAKİ METİN VE GÖRSELLERİN COĞRAFİ KAVRAMLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ

ZERMAN, Hacı Osman

Yüksek Lisans, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erol Sözen

Haziran, 2022, 87 sayfa

Bu araştırmanın amacı resimli çocuk kitaplarının görsellerinde ve metinlerinde geçen coğrafi kavramların incelenmesidir.

Mevcut araştırmada nitel araştırma modellerinden tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin toplanması aşamasında nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, okul öncesi ve ilköğretim öğrencilerine yönelik olan, 5-13 yaş aralığını kapsayan, Türkiye’de 30 ulusal yayınevine ait olan, yerli ve çeviri resimli çocuk kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, 30 ulusal yayınevine ait olan, 22 yerli resimli çocuk kitabı ve 85 çeviri resimli çocuk kitabı olmak üzere toplamda 107 resimli çocuk kitabı oluşturmaktadır.

Tarama modeli olarak yürütülen bu araştırmada resimli çocuk kitaplarının metinlerindeki ve görsellerindeki coğrafi kavramlar ele alınmıştır. Araştırma kapsamında araştırmacı tarafından oluşturulan “Kitap Değerlendirme Formu” kullanılarak sadece nitel verilerden faydalanılmıştır. Belirlenen tüm resimli çocuk kitapları toplam 4 kez okunmuştur. İlk okumada metinlerdeki, ikinci okumada görsellerdeki, üçüncü okumada hem metinlerdeki hem de görsellerdeki coğrafi unsur ve bileşenler gözden geçirilmiştir. Son okumada ise her bir kitap için form doldurulmaya başlanmıştır.

Araştırma kapsamında ulaşılan bulgulara bakıldığında metinlerde en çok geçen coğrafi kavramın iklim ve atmosfer (173) en az geçen coğrafi kavramın ise madenler-

enerji kaynakları (4) olduğu tespit edilmiştir. Görsellerde geçen en fazla coğrafi kavram bitki örtüsü (309), en az geçen coğrafi kavram ise turizm (1)'dir. Resimli ocuk kitaplarının metinlerinde sanayi ve ulaşım coğrafi kavramının hiç yer almadığı görülmüştür. Resimli ocuk kitaplarının görsellerinde hiç bulunmayan bir coğrafi kavram ise bulunmamıştır. Araştırmanın bulgularında da bu resimli ocuk kitaplarının metinlerinden ve görsellerinden çeşitli örneklere yer verilmiştir.

Araştırmada geliştirilen bazı öneriler ise şu şekildedir: Coğrafi kavramları belirlemede farklı kitap türlerinin de kullanılması, mevcut araştırmada kullanılan resimli ocuk kitaplarının sayısı arttırılarak araştırmanın genişletilmesi, seçilen kitapların belirli bir ölçüte dayandırılarak yeni bir araştırma tasarlanması, araştırmanın modelinin değiştirilmesi ve hem öğretmenlerin hem de ebeveynlerin bu araştırmayı inceleyerek çocuklarının/ğrencilerinin coğrafi kavram bilgilerini zenginleştirmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, coğrafi unsurlar, resimli ocuk kitapları.

ABSTRACT

EXAMINATION OF TEXT AND VISUALS IN CHILDREN'S PICTURE BOOKS IN TERMS OF GEOGRAPHICAL CONCEPTS

ZERMAN, Hacı Osman

Master's Degree, Department of Primary Education

Thesis Supervisor: Doç. Dr. Erol SÖZEN

June 2022, 87 pages

The aim of this research is to examine the geographical concepts in the images and texts of children's picture books.

In the present study, scanning model, one of the qualitative research models, was used. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used to collect data. The universe of the research consists of children's books with local and translated pictures, which are intended for pre-school and primary school students, covering the age range of 5-13, belonging to 30 national publishing houses in Turkey. The sample of the research consists of a total of 107 children's picture books, 22 of which are domestic picture books and 85 translated children's picture books, belonging to 30 national publishing houses.

In this research, which was carried out as a scanning model, geographical concepts in the texts and visuals of children's picture books were discussed. Within the scope of the research, only qualitative data were used by using the "Book Evaluation Form" created by the researcher. All the children's picture books determined were read 4 times in total. Geographical elements and components were reviewed in the texts in

the first reading, in the visuals in the second reading, and in both the texts and the images in the third reading. At the last reading, forms were started to be filled for each book.

When the findings reached within the scope of the research are examined, it has been determined that the most frequently mentioned geographical concept in the texts is climate and atmosphere (173), and the least mentioned geographical concept is mines-energy resources (4). The most geographical concept in the images is vegetation (309), and the least mentioned geographical concept is tourism (1). It has been observed that the geographical concept of industry and transportation is not included in the texts of the children's picture books. There is no geographical concept that is not found in the visuals of children's picture books. In the findings of the research, various examples from the texts and visuals of these children's picture books are included.

Some of the suggestions developed in the research are as follows: Using different types of books in determining geographical concepts, expanding the research by increasing the number of children's picture books used in the current research, designing a new research based on a certain criterion of the selected books, changing the model of the research, and both teachers and parents supporting this research. It is suggested that their children/students enrich their geographical concept knowledge by examining

Keywords: Geography, geographical elements, children's picture books.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.5. Tanımlar	4
2. LİTERATÜR.....	5
2.1. Çocuk Edebiyatı	5
2.2. Çocuk Edebiyatının Amacı ve İşlevleri.....	6
2.3. Çocuk Edebiyatının Önemi	7
2.4. Çocuk Kitapları	8
2.4.1. Resimli Çocuk Kitapları	8
2.4.2. Resimli Çocuk Kitaplarının Özellikleri	9
2.4.3. Resimli Çocuk Kitaplarının Biçimsel Özellikleri.....	9
2.4.4. İçeriksel Özellikler.....	13
2.5. Coğrafya	15
2.6. Coğrafi Kavramlar.....	17
2.7. Coğrafi Bileşenler.....	18
2.8. Coğrafi Kavramların Resimli Çocuk Kitaplarındaki Yeri	24
2.9. İlgili Araştırmalar	25
3. YÖNTEM.....	29

3.1. Araştırmanın Modeli	29
3.2. Evren ve Örneklem.....	30
3.3. Veri Toplama Araçları.....	31
3.4. Verilerin Toplanması.....	32
3.5. Verilerin Analizi.....	32
4. BULGULAR	33
5. SONUÇ ve TARTIŞMA	60
6. ÖNERİLER	67
7. KAYNAKÇA	68
8. EKLER.....	78

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1. Resimli çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde geçen fiziki coğrafya kavramlarının sıklık ve frekansı.....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

Tablo 2. Resimli çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde geçen beşerî-ekonomik coğrafya kavramlarının sıklığı ve frekansı..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

Tablo 3. Resimli çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde geçen bölgesel sorunlara ilişkin coğrafi kavramların sıklığı ve frekansı..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

Tablo 4. Resimli çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde geçen afet-çevre sorunlarına ilişkin coğrafi kavramların sıklığı ve frekansı **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

1.GİRİŞ

1.1. Problem

Bireyin eğitimi doğumla birlikte başlar ve ömür boyu devam eder. Birey doğduğu zamandan itibaren çevresiyle iletişim kurmaya ve etkileşim sağlamaya çalışmaktadır. Ebeveynler ise daha ilk günden hatta anne karnından itibaren çocuğunun donanımlı ve sağlıklı bir şekilde ilerleyen yıllara hazırlamak için çaba gösterirler. Buna yönelik olarak çocuğuyla olumlu iletişim kurma yollarını denerler. Ebeveynlerin çocukla iletişim kurmasında iyi bir araç olduğu düşünülen kitaplar bununla birlikte çocuk üzerinde öğrenme duygusunu da desteklemektedir (Gürel, Temizyürek, & Şahbaz, 2007). Resimli kitaplar aracılığıyla kurulan iletişim ve etkileşim, çocukların estetik ve sanatsal değerlerle karşılaşmasıyla onları görsel okur-yazarlığa hazırlamaktadır. Ayrıca kitaplarda yer verilen nesne, kavram ve olayların açıklanması onların sözel gelişimlerini desteklemektedir. Duyarlı, donanımlı ve düşünen bireylerin yetiştirilebilmesi için ise çocukların belirli yaşlardan itibaren nitelikli kitaplarla buluşturulması önem arz etmektedir (Sever, 2008).

Bireylerin yaşantısının her anında coğrafya karşısına çıkmaktadır. Çocuklar her ne kadar farkında olmasalar da coğrafya ile erken yaşlarda karşılaşmaktadırlar. Çocukların yaşadıkları yerin, bölgenin özellikleri her yönden onları etkilemektedir. Hava durumuna göre dışarı çıkarken giyindikleri kıyafetler, parka giderken izledikleri yollar, odalarında bulunan eşyaların yeri, sınıflarının düzeni gibi birçok durumda coğrafyanın etkisi görülmektedir. Bu gibi durumlar çocuklar üzerinde harita bilgisinin de temelini oluşturmaktadır. Günlük yaşantılarında karşılaşmış oldukları coğrafi olay ve durumların nedenlerini merak ederler ve bunları sonuçlarıyla birlikte karşılaştırmak istemektedirler (Özkan Kılıç, 2012).

Coğrafi kavramların doğru şekilde kullanılması için kavramların anlamlarının doğru olarak bilinmesi gerekmektedir. Bu kavramlar, doğru şekilde öğrenilemediğinde ve kalıcı bilgiler hâline dönüştürülemediğinde coğrafya öğreniminde sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bunu tetikleyen durumlardan biri de coğrafya öğreniminin ezbercilik yoluyla edinilmesi olarak görülmektedir.

Böylesi durumlarda öğrenciler, coğrafi kavramları öğrenirken ezbercilik yolunu benimsemesiyle gerekli bilgilerin zihinlerinde yer etmeden, kalıcı belleğe

aktarmadan öğrenmiş olacaklardır Bunun sonucunda ise ezberlenen bilgilerin bir zaman sonra unutulduğu görülmektedir (Akengin & Sevgi, 2011). Öğretim amacı güden bir resimli çocuk kitabındaki temel amaç öncelikli olarak çocuklara bilgi aktarmaktır. Metinlerin yalın bir anlatımla birlikte görsel unsurlarla da desteklendiği resimli çocuk kitaplarıyla çocuklara bilgi aktarılmaktadır (Sever, 2010).

Coğrafya eğitimi, ilkokul çağı çocuklarının gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak verilmelidir. Coğrafya eğitimi sürecinde resimli çocuk kitapları kullanılarak temel coğrafi kavramlar, basit ve eğlenceli şekilde öğretilir. Böylelikle çocukların coğrafyayı severek ve isteyerek öğrenmelerine olanak sağlanmış olacaktır. Ayrıca çocukların ezberleme yoluna da başvurmalarına gerek kalmayacaktır (Özkan Kılıç, 2012).

Resimli çocuk kitaplarında ele alınan konular genellikle öğretici ya da sanatsal niteliktedir. Metinlerde işlenen konuların çocukları düşünmeye yöneltmesi ve onlara bir takım fikir ve düşünce kazandırması gerekmektedir. Bununla birlikte çocuğa hayatı, insanları ve doğayı sevdirecek nitelikte olmalıdır (Çılgın, 2007). İlkokul dönemi çocuklarına yönelik kaleme alınan resimli çocuk kitapları, çocukların farklı ülkeler ve farklı bölgeler görmesine olanak sağlamaktadır. Bu dönemde çocuklara öğretilen coğrafi kavramlarla birlikte çocukların ileride karşılaşacakları coğrafi terimleri de anlamaları kolaylaşacaktır.

Çocukların ilkokul döneminde edinmiş olduğu öğrenme yaşantıları, onların daha sonraki zamanlarda edinecekleri öğrenimlere ve becerilere bir temel niteliği oluşturmaktadır. Çocukların öğrenimlerinin ilk yıllarında aldıkları eğitimin ve yaşadıkları deneyimlerin onların gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Çocukların yaşamları boyunca kullanacağı coğrafi bilgilerin önemi düşünüldüğünde ise erken yaşlardan itibaren nitelikli yazınsal metinlerle karşılaşması ve bu metinlerin biçimsel ve içeriksel olarak belirli öğelerine göre titizlikle seçilmesi gerekmektedir.

Kitaplar, çocukların bilgilerini arttırmasına, kendilerini, yaşadıkları dünyayı ve insanları anlamlandırılmalarına olanak sağlamaktadır. Bunun yanında sanatsal içeriklere sahip kitaplarla birlikte eğlendirici niteliği de bulunmaktadır. Çocukların düzeylerine ve gelişim seviyelerine uygun kitaplarla karşılaşmasını sağlamak da onların eğitsel ve kültürel gelişimleri için gereklidir. Çocuğun gereksinimleri; yaş, ilgi, ihtiyaç ve gelişim düzeylerine göre değişmektedir. Kitabın çocuğa hitap etmesi, onu

meraklandırması ve merakını tatmin etmesi, algı seviyesine uygun olması gibi özelliklerinin bulunması gerekmektedir (Kıran, 2018).

İlkokul dönemine yönelik hazırlanan resimli çocuk kitaplarında coğrafi kavramlara hiç veya yeteri kadar yer verilmemesi, bu dönemdeki çocuklara öğretimi yapılabilecek kavramları öğretmede geç kalınmasına neden olabilmektedir.

Bu araştırma, ilkokul dönem çocuklarına yönelik olarak hazırlanan resimli çocuk kitaplarındaki metin ve görsellerde yer verilen coğrafi kavramların incelenmesi çerçevesinde oluşturulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerine yönelik resimli çocuk kitaplarının metinlerindeki ve görsellerindeki coğrafi kavramlara ilişkin öğelerin ortaya çıkarılmasıdır. Araştırma kapsamında ilkokul öğrencilerinin düzeyine uygun 107 resimli çocuk kitabı belirlenmiş ve kitaplar bu bağlamda incelenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Resimli çocuk kitapları, günümüzde önemli bir eğitim materyali olarak görülmektedir. Bu kitapların içerisindeki özellikle gerçek yaşam örneklerinin, çocukların çevresini tanımasına, çevreleri ile sağlıklı ilişkiler kurmasına ve günlük yaşamda karşılaştığı durumları algılamasına yardımcı olmaktadır. Üstelik resimli çocuk kitaplarının, çocukların çevresel olayları anlamasına ve kavramasına da katkıda bulunduğu bilinmektedir.

Çocukların hayal dünyasına hitap eden, düşüncelerini ve kelime hazinelerini zenginleştiren ve onların günlük yaşam becerilerini destekleyen resimli çocuk kitaplarının, coğrafya öğretiminde de öğretmenlere yardımcı olabileceği düşünülmektedir. İlkokul öğrencilerine yönelik olan resimli çocuk kitaplarının içeriğinde coğrafi öğelerin bulunduğu görülmektedir. Bu öğelerin, çocuklara doğrudan bir öğretim yerine dolaylı bir öğretim sunarak bilinçaltlarındaki coğrafi eğitimin başlamasına ve zenginleşmesine katkıda bulunacağı öngörülmektedir.

Çocukların resimli çocuk kitapları ile olumlu bağlar kurması, kitapların çocukların düzeylerine, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olmasıyla yakından ilişkilidir. Kitaplar ile kuvvetli bağ kuran çocukların, zihinsel ve duygusal yönden gelişerek akademik olarak iyi bir okuyucu oldukları görülmektedir (Turla, Ersoy ve Avcı, 2008).

İlkokul öğrencilerinin coğrafi öğeleri kapsayan kitaplarla buluşturulması, onların kitaplarda geçen coğrafi kavramları özümsemesine ve kavramlara dair ön bilgiler geliştirmesine destek olabilecektir. Resimli çocuk kitabını okuyan veya dinleyen öğrenci, metin ve görseller aracılığıyla coğrafi unsurların gerçeğini hayal edebilir ve bunu zihninde canlandırarak kalıcı öğrenmeler sağlayabilir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda yer almaktadır:

1. Araştırma ilkokul öğrencilerine yönelik 107 resimli çocuk kitabının metinleri ve görselleriyle,
2. İncelenen kitapların metnindeki ve görsellerindeki öğeler sadece bölge, dolaşım, harita, konum, yer ve insan ve çevre coğrafi kavramlarının ölçüt alınarak incelenmesiyle,
3. Resimli çocuk kitaplarına ilişkin verilerin, araştırmacı tarafından hazırlanan Kitap Değerlendirme Formu aracılığıyla elde edilmesiyle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Çocuk Edebiyatı: Çocuk edebiyatı, 2-14 yaş aralığındaki çocukların duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını hedef alan sözlü ve yazılı eserleri içerisinde barındıran bir edebiyat türüdür (Güleç ve Geçgel, 2005; Oğuzkan, 2010; Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007).

Resimli Çocuk Kitabı: Resimli çocuk kitapları, 0-7 yaş arası çocuklara yönelik olarak hazırlanan, belirli temalara sahip, içeriğinde çözülmesi gereken problemleri barındıran, metnin ve resimlerin eşit derecede öneme sahip olduğu ve ortalama olarak 200 kelimeden oluşan kitaplardır (Akın, 1998; Owens, 2001; Tür ve Turla, 1999; Uzmen, 2001).

Coğrafya: Coğrafya, yeryüzündeki beşeri, ekonomik ve doğal olayları açıklayan, söz konusu olayların insan-çevre ilişkisini kurarak bu olayların dünyadaki dağılımını bir sebep-sonuç ilişkisi içerisinde ele alan bir bilim dalıdır (Ünlü, 2001).

2. LİTERATÜR

2.1. Çocuk Edebiyatı

Bu bölümde çocuk edebiyatından ve çocuk edebiyatı ürünlerinden olan resimli çocuk kitaplarından bahsedilmiştir.

Çocuk kavramı, dünya genelinde bir hayli geç kabul edildiğinden dolayı çocuk edebiyatı kavramı da geç olarak ortaya çıkmıştır. 16. y.y. ile birlikte Batı dünyasında ortaya çıkan çocuk kavramı, beraberinde çocuk ile ilgili birçok kavram eksikliği olduğunu da gözler önüne sermiştir. Fakat çocuk edebiyatı kavramının ortaya çıkmasından sonra da alana hâkim araştırmacılar tarafından bir görüş birliği oluşmamıştır. J. J. Rousseau, çocuk edebiyatında, çocuk edebiyatının özgün olması gerektiğini, çocuğa görelilik ilkesine uyulması gerektiğini belirtmiş ve bu alana çeşitli katkılarda bulunmuştur.

Şirin (2016), çocuk edebiyatının; çocuğa, çocuğu ve çocukluğu açıklamak niyeti ile ortaya çıksa da aslında çocuğa görelilik ilkesi, modern çocuk edebiyatının ilkelerini oluşturduğunu aktarmaktadır.

Literatürde çocuk edebiyatının birçok farklı tanımı yapılmaktadır. Fakat çocuk edebiyatına dair yapılan tanımları açıklamadan önce çocuk ve edebiyat kavramlarını ayrı ayrı ele alarak bu kavramların daha iyi anlaşılmasına olanak sağlanabilir. TDK (2020), çocuk kavramını “bebeklik dönemi ve ergenlik dönemi arasında yer alan gelişim dönemindeki birey” olarak tanımlamaktadır. TDK (2020), edebiyat kavramını “*olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü ve yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı*” olarak tanımlamaktadır. Edebiyat, bireyin yaşama dair deneyimlerini arttırmasının yanında estetik duyarlılığının gelişimine de katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte edebiyat, insanlar arasında istek, duygu ve düşüncelerin sağlıklı bir şekilde aktarılmasına ve bireye kendisini ve çevresini tanımasına olanak sağlamaktadır (Temizyürek, 2003, s. 162). Edebiyat; çocukların sanatsal ve duygusal gelişimlerine katkı sağladığından dolayı onların hayatlarında önemli bir etkiye sahiptir.

Çocuk edebiyatı kavramı bir bütün olarak düşünüldüğünde, 2-14 yaş aralığındaki çocukların duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını hedef alan sözlü ve yazılı

eserleri içerisinde barındıran bir edebiyat türü olarak tanımlanmaktadır (Oğuzkan, 2010; Güleç & Geçgel, 2005; Gürel, Temizyürek, & Şahbaz, 2007).

Şirin (2000) çocuk edebiyatını; temelinde çocuğun olduğu, çocuğun duygu, düşünce, ilgi ve merakına uygun olan, kendi bakış açısını yansıtan, okuma alışkanlığı kazanmasına yardımcı olan ve ayrıca edebiyat, sanat ve estetik yönden gelişmesine katkı sağlayan bir geçiş dönemi edebiyatı olarak tanımlamıştır.

Şimşek (2014) çocuk edebiyatını, çocuğun gelişimsel dönemi göz önünde bulundurularak hazırlanan, çocuğun bütün gelişim alanlarını desteklemeyi hedefleyen, bununla birlikte çocukların sanatı ve sanatçıyı araştırmalarını cazip kılan, çocuğu merkeze alarak yetişkinlik sürecine hazırlayan, onun okuma alışkanlıkları geliştirmesine olanak sağlayan bir edebiyat biçimi şeklinde tanımlamıştır.

Temple, Martinez ve Naylor (1998) ise çocuk edebiyatını, çocuklara yönelik kaleme alınmış kitapların ve basılı olan ürünlerin hepsi olarak tanımlamıştır. Fakat belirtilen bu çocuk edebiyatı ürünlerinin ortaya koyulabilmesi için merkezde yer alan çocuğun dünyası, ilgi ve gereksinimlerinin bilinmesi ve incelenmesi de gerekmektedir (Saracho & Spodek, 2010).

Nihayetinde çocuk edebiyatının, çocuğun gelişimine yönelik olan değerleri önemseyen, bu değerlere öncelikler tanıyan, çocukların seviyeleri göz önünde bulundurularak kaleme alınan, onların hayat deneyimlerini sözel, görsel ve sanatsal yollarla zenginleştiren ürünlerin tamamı olduğu söylenebilir

2.2. Çocuk Edebiyatının Amacı ve İşlevleri

Nitelikli bir çocuk kitabı, çocuğun farklı karakterleri tanımasında, hayatın farklı yönlerini görmesinde, diğer ülkeler ve toplumlara dair bilgi edinmesinde zengin içerikler sunmaktadır. Üstelik bu kitaplar, çocuğun kendisini daha iyi tanıyabilmesi, karakter ve kişiliğini geliştirmesi için ona bir rehber konumunda yer almaktadır (Şirin, 1994, s. 9).

Çocuk edebiyatının tanımında “*çocuk*” kavramının yer almasıyla beraber, çocuk edebiyatı ürünlerinde belirli yapıları içermesi gerektiği bilinmektedir. Çocuk edebiyatının sürekliliği ve odak noktası olan çocuğun nitelikli bir şekilde gelişim

göstermesi açısından bu yapıların göz önünde bulundurulması ve buna yönelik çocuk edebiyatı ürünleri ortaya koymak gerekmektedir (Demirel, 2010).

Çocuk edebiyatı, edebiyatın barındırdığı niteliklerin yanı sıra eğitici bir tarafı da olan bir alan olarak bilinmektedir. Çocuğun ana dilini kullanma becerisini, hayal gücünü ve düşünme becerilerini geliştirmek, çocuk edebiyatının asıl amaçları arasında yer almaktadır (Şimşek, Yalçın, & Yakar, 2011).

Çocuk edebiyatının genel amaçları şu şekilde sıralanmaktadır (Cıravoğlu, 1998; Erdal, 2008; Sever, Çocuk edebiyatı, 2007):

- Çocuğa kitap sevgisini aşılamak,
 - Çocuğa okuma alışkanlığı kazandırmak,
 - Çocuğa edebî ve estetik değer ve ürünleri sunmak,
 - Çocuğun, kitapları eğlence ve bilgi kaynağı olarak görmesini sağlamak,
 - Çocuğu hayatın gerçeklerine hazırlamak,
 - Çocuğun yaşam deneyimlerini zenginleştirmesine katkı sağlamak,
 - Çocuğun estetik duygularının gelişmesini sağlamak,
 - Çocuğun dil gelişimini desteklemek,
 - Çocuğun algı ve düşünme becerilerini geliştirmek,
 - Çocuğun hayal güçlerinin sınırlarını genişletmek,
- Çocuğun okuma, yazma, dinleme ve anlatma becerilerinin gelişimini desteklemek

2.3. Çocuk Edebiyatının Önemi

Edebiyat, çocuğun yaşamında erken yaşlardan itibaren yer almaktadır. Henüz bebeklik döneminde kitaplarla buluşturulan çocuk, sadece gözlemci ve dinleyici olsa da dili kullanmaya başlamasıyla birlikte süreç içerisinde giderek aktifleşir, kendini en iyi şekilde ifade etmek ister. Yazınsal unsurlar da duygu, düşünce ve hayallerin en etkili biçimde aktarılmasına olanak sağlayan dil ve kültürü yansıtan metinlerdir.

Çocukların hayal dünyalarını genişleten kitaplar, onlara hayata farklı bakış açıları ile bakarak düşünmelerini sağlar. Çocuklar da tıpkı yetişkinler gibi birçok gerekçelerden dolayı kitap okumaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu ihtiyaçlar; hayal kurmak, eğlenmek, yeni bilgiler edinmek vb. olarak sıralanabilir (Sutherland, 1997).

2.4. Çocuk Kitapları

Kitaplar, insan yaşamında büyük bir öneme sahiptir. Bireyin çok yönlü gelişimine, hayata dair bilgi ve deneyimlerini arttırmasına, hayata farklı açıdan bakmasına ve farklı yaşam tecrübeleri edinmesine olanak sağlamaktadır (Gönen ve Işıtan, 2006). Ayrıca kitaplar, bireyin hayatındaki her döneminde onun zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimine katkı sağlamaktadır.

Kitaplar; bazılarına göre iyi bir zaman geçirme aracı, bazılarına göre okuma-yazma becerilerinin kazandırılmasında ve geliştirilmesinde önemli bir araç, bazılarına göre insanların hayal dünyalarını genişleten, günlük yaşamda karşılaşılan problemleri çözümlmeye yardım eden ve daha birçok işleve sahip olan eserlerdir (Hunt, 1999).

Bireyin, çocukluğundan yetişkinlik dönemine kadar olan geçiş sürecini etkileyen, eğitim-öğretim hayatındaki faaliyetlerine katkıda bulunan etkenlerden birisi de çocuk kitaplarıdır. Çocuk kitapları; çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak gelişimlerine olumlu yönde etki gösteren bir araç olarak bilinmektedir (Cullinan & Galda, 1994). Bununla birlikte çocuklara yönelik olarak tasarlanan bu kitapların bilgi verici, eğlendirici olması ve çocukların olumlu benlik algısı kazanmalarına olanak sağlaması gerekmektedir.

Resimli kitaplar, çocuk üzerinde anlama, kavrama, dinleme, sorulara cevap verebilme, sıralı cümleleri okuyabilme, dil becerilerini kullanabilme ve metin çözümleme gibi yeteneklerini geliştirmektelerine olanak sağlamaktadır (Gönen, 1988). Çocuklar ise bu nitelikteki resimli kitaplardan kolaylıkla etkilenebilmektedirler. Çocukların gelişim seviyelerine uygun olarak hazırlanan bu kitaplar, çocukların kendilerini daha iyi tanımalarına olanak sağlamaktadır. Bununla birlikte resimli kitaplar, çocuklara kitap sevgisinin aşılandığı ilk kitaplar olarak gösterilmektedir. Ayrıca resimli çocuk kitapları, çocuklar üzerinde estetik ve edebî unsurların temelini de oluşturmaktadır.

2.4.1. Resimli Çocuk Kitapları

Russell (1991) resimli çocuk kitaplarını; “*metinlerin ve görsellerin eşit düzeyde öneme sahip olduğu kitaplar*” olarak tanımlamıştır. Lukens (1986) yazarın metinlerde işlediği anlamın görseller yardımıyla derinleştirildiği kitaplar olarak tanımlamıştır. Uzmen (2001) bu kitapları belirli okuyucu kitlesi için hazırlanan, okuyucu kitlesinin

yaş, ilgi, ihtiyaç ve gereksinimleri göz önünde bulunduran ve içerisinde görselleri de barındıran kitaplar şeklinde tanımlamıştır. Reese (2008) ise resimli çocuk kitaplarını, bir hikâyeyi, olayı anlatmak için metnin görsellerle harmanlandığı ve çocuğun görselleri incelerken okurun çocuğa sesli olarak okunduğu/anlatıldığı kitaplar olarak tanımlamaktadır.

Resimli çocuk kitapları üzerine birçok farklı yorum yapılsa da bu alanda uzman kişilerin hemfikir olduğu nokta; bu eserlerin 0-7 yaş arası çocuklara yönelik olarak hazırlanan, belirli temalara sahip, içeriğinde çözülmesi gereken problemleri barındıran, metnin ve resimlerin eşit derecede öneme sahip olduğu ve ortalama olarak 200 kelimeden oluşan kitaplardan oluştuğudur (Akın, 1998; Owens, 2001; Tür ve Turla, 1999; Uzmen, 2001).

2.4.2. Resimli Çocuk Kitaplarının Özellikleri

Resimli çocuk kitaplarında çocukların görsellerle diyalog kurabilmeleri sağlanmalı ve metin ile resim arasında ilişki olmalıdır. Metinde işlenen konuya resimleme yoluyla yorum katılmalıdır. Resimler, okurun zihninde canlanmalı ve çocuk üzerinde sanatsal bir duyarlılık hissi oluşturmalıdır (Güneş, 2007).

Resimli çocuk kitapları Yılar ve Lokman (2007)'a göre belirli özellikleri barındırmalıdır. Resimleyen metni iyi anlayıp yorumlayarak, çevreyi ve figürleri buna göre tasarlaması gerekmektedir. Ayrıca resimli çocuk kitapları, çocukların iç dünyasına hâkim olarak sanatsal ve görsel açıdan çocuğun gelişimine katkıda bulunmalıdır.

Resimli çocuk kitaplarının, biçimsel ve içeriksel özellikleri bakımından hitap ettiği yaş grubuna yönelik olarak titizlikle hazırlanması gerekmektedir (Kıbrıs, 2010; Şirin, 2000). Dolayısıyla bu kitapların biçimsel ve içeriksel unsurlarının çocuklara uygun olacak şekilde tasarlanması önem teşkil etmektedir (Tür & Turla, 2005).

2.4.3. Resimli Çocuk Kitaplarının Biçimsel Özellikleri

1. Kapak ve Ciltleme

Resimli çocuk kitabının kapağı, okurun kitaba karşı olumlu bir tutum sergilemesine ve bir bağ kurmasına olanak sağlayan ilk uyarıcıdır (Koyuncu & Kaptan, 2005). Dolayısıyla kitapların dış kapakları, çocukların ilgisini çekebilecek ve

beğenisini kazanabilecek şekilde tasarlanmalıdır. Böylelikle çocukların, kitabı beğenmesi ve kitabı okumaya karşı olumlu duygular beslemesi sağlanabilir.

Dış kapakta yer verilen görseller, kitapta işlenen konu ve temaya uygun olmalı (Kıbrıs, 2010) ve kitabın içeriğine dair mesajlar verebilmelidir (Sipe, 2001). Ayrıca resimli çocuk kitaplarının dış kapağının dayanıklı olması gerekmektedir. Bu nedenle kitabın ve kapağının uzun süre dayanıklı kalabilmesi için, dış kapak mukavva, karton ya da sert plastik malzemeler kullanılarak üretilmelidir (Tanju, 2010). Bununla birlikte bez veya kumaş sayfaların kullanılarak hazırlandığı resimli çocuk kitapları da sağlam ve yırtılması zor kitaplar arasında gösterilmektedir.

Kitabın ön kapağında; kitabın ve yazarın adı, resimleyenin adı, hitap ettiği yaş grubu ve yayınevi; arka kapağında ise kitabın kısa özeti, bandrolü ve yazara dair kısa bilgiye yer verilmektedir (Ciravoğlu, 1998).

Resimli çocuk kitaplarının dayanıklılığını sağlayan bir diğer önemli husus ise ciltlemelerdir (Güleç ve Geçgel, 2005). Kitapların sağlam ciltleme yöntemleri ile birleştirilerek uzun süre dayanıklı kalmaları sağlanmalıdır. En dayanıklı ciltleme yöntemlerinden birisi de kitabın sırt tarafının yapıştırıcıyla desteklenen ve dikiş yoluyla yapılan ciltlemelerdir. Bu ciltleme yöntemi sayesinde kitabın sayfaları her iki yana kolaylıkla açılıp kapanabilmektedir (Gönen, ve diğerleri, 2013).

2. Boyut ve Ağırlık

Farklı boyutlara sahip kitaplar, çocukların dikkatini daha çok çekmektedir. Çocuklar böylesi kitapların sayfalarını karıştırmaktan ve okumaktan daha çok hoşlanmaktadırlar. Resimli çocuk kitaplarının, okuyucunun yaş grubu göz önünde bulundurularak el ve göz yapısına uygun şekilde okuyucu ve dinleyicinin kitabı rahatlıkla görebileceği boyutta tasarlanması gerekmektedir (Gönen ve diğerleri, 2013).

Gereğinden fazla büyük boyutlu kitaplar, çocuğun görselleri incelerken kitabın içeriğinden kopmasına neden olurken; çok küçük boyutlu kitaplarda ise çocuğun hikâyenin olay örgüsünü tam olarak anlamamasına ya da kaçırmaya neden olacaktır. Bu nedenle resimli çocuk kitabı, çocuğun kitapta anlatılan olay örgüsünü anlayıp yorumlamasına engel olacak boyutta olmamalıdır (Güleç ve Geçgel, 2005). Çocukların kitabın sayfalarını kolaylıkla çevirebileceği, boyutu ve ağırlığı bakımından

kolaylıkla taşıyabileceği şekilde tasarlanmalıdır. Ayrıca kitapların, çocukların kitaplık oluşturmaları ve kitapları kullanma alışkanlığı kazanmaları için kitaplıklara rahatlıkla sığabilecek boyutta olması gerekmektedir (Sever, 2008).

3. Sayfa Düzeni

Kitap; çocuğun gözünden bilgi edinme, merakını giderme ve eğlenme aracı olarak görülmektedir. Sayfa düzenindeki belirli unsurlar okuyucuya sayfayı okuma ve izleme rahatlığı sunmaktadır. Bu rahatlığın kazanılmasını sağlayan en belirgin etken ise estetik dengedir. Resimli çocuk kitaplarında estetik dengenin sağlanabilmesi için metin, görsel ve sayfa kenarlıklarındaki boşlukların diğer öğelerle uyumlu ve bütünlük içermesi gerekmektedir. Sayfalarda yer alan tüm öğelerin gerekli işlevlerine uygun bir şekilde konumlandırılmalarıyla birlikte oluşan görsel tasarım estetiği, çocuk ve kitap arasındaki etkileşimin devamlılığını sağlayan etkili bir uyaran olarak bilinmektedir. Resimli çocuk kitabının sayfa düzeninin tasarımı titizlikle oluşturulduğu takdirde çocukların da kitaba karşı olumlu tutum sergileyeceği görülecektir. Dolayısıyla nitelikli bir resimli çocuk kitabının ortaya konması için grafik tasarım sanatçılarının sayfa düzenleme ve tasarlama aşamasında önemli sorumlulukları vardır (Sever, 2008).

Çocuklara yönelik hazırlanan eserlerde normal aralıklı sayfalar tercih edilmektedir. Sayfa kenarlarında geniş boşlukların bırakılması ve paragrafların kısa olması gerekmektedir. Yazılar daima sol taraftan ve aynı hizadan başlamalıdır. Ters basım, gramer hataları ve devrik cümlelere yer verilmemelidir. Görsellerin üzerine denk gelen yazılar okuma açısından problem teşkil edeceğinden dolayı metin ile görsel birbirinden ayrı olarak yer almalıdır (Gönen, 1994). Ayrıca kitabın okunma kolaylığının sağlanması için sayfalar tek sütun halinde düzenlenmeli ve metin-görsel uyumunun sağlanmasına önem verilmelidir (Sever, 1995).

4. Harf Puntosu

Resimli çocuk kitaplarında kullanılan harflerin çocukların yaş seviyelerine uygun olan, gözü yormayan, çocuğun rahat bir şekilde okuyup anlamlandırabileceği boyutta olması önerilmektedir. Kitabın okunmasını zorlaştıran karakterler ve renklerden oluşan harflerin kitaplarda bulunmaması gerekmektedir. Bunun yerine harflerin kolay, net ve okunabilir olması gerekmektedir. Kitaplarda kullanılan harflerin

sayfa düzenindeki tasarımla bütünleşerek sayfaya sevimlilik katması ve görsel çekicilik sağlaması gerekmektedir.

Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanan resimli çocuk kitaplarına uygun punto aralığı 20, 22 veya 24 olarak belirtilmektedir. İlkokul dönem çocuklarına yönelik hazırlanan kitaplarda ise harflerin 12 puntodan büyük olması gerektiği belirtilmektedir (Sever, 2008). Ayrıca çocukların kitapları okuma hızlarının düşmemesi için kitabın satır sonlarına denk gelen kelimelerin kısa çizgi ile bölünmemesi ve cümlelerin başladığı sayfada bitirilmesi gerekmektedir.

5. Kâğıt

Kâğıt, resimli çocuk kitabının görsel açıdan estetikliğini yansıtan, kitabın uzun süre kullanılabilir olmasını sağlayan, çocuğun kitaba dair yönelimlerini arttıran önemli bir etkidir (Sever, 2008). Çocuk kitaplarının yapımında kolay kırışmayan, yıpranmayan, kir tutmayan, renkleri yansıtmayan, mat özelliği taşıyan malzemeler kullanılmalıdır. Belirtilen bu nitelikleri barındırmayan çocuk kitaplarında baskının arka yüze yansması, renk değişikliği ve renk dağılmasının yaşanması, sayfaların yıpranarak kullanılamaz hâle gelmesi gibi problemlerin ortaya çıkması muhtemeldir. Buna bağlı olarak çocukların böylesi kitapları okumaya karşı isteksiz bir tavır sergilemeleri ortaya çıkabilmektedir.

6. Resimler

Resimli çocuk kitaplarında metinde işlenen kurguyu destekleyen unsurlardan birisi de kuşkusuz resimlerdir. Resimli çocuk kitapları; az resimli-çok yazılı, çok resimli-az yazılı veya sadece resimli olabilmektedirler. Fakat sadece yazılardan oluşan bir resimli çocuk kitabı düşünülemez boyuttur (Sofuoğlu, 1979).

Çocuk kitaplarında yer verilen görseller yardımıyla çocuğun, metni daha doğru ve hızlı bir şekilde anlamlandırıp yorumlamasına ve metin üzerinden verilmek istenen mesaja daha kolay ulaşabilmesine olanak sağlanmaktadır (Ergen, 2009). Yazarın bu kitaplarda okuyucuya iletmek istediği duygu, düşünce ve davranışların görseller yoluyla da desteklenerek pekiştirilmesi sağlanmaktadır (Galda, 1993). Kitaplarda yer verilen görseller, çocuğun hayal dünyasını genişletmekte ve zenginleştirmektedir. Bu

nedenle görsellerin, çocuğun hayal gücünü destekler nitelikte olması gerekmektedir (Yükselen & Kangal , 2011).

Çocuk kitaplarında resimleme yapılırken hitap ettiği yaş grubunun seviyesi göz önünde bulundurulmalı ve resimler çocuğun algı düzeylerine uygun olmalıdır (Nicholas, 2007). Dolayısıyla çocuk kitabı çizerlerinin, çocukların ilgilerini, gereksinimlerini ve hayal dünyalarını bilmeleri ve kitapları bu doğrultuda resimlemeleri gerekmektedir. Çünkü basılacak olan bu kitaplar, çocukların, resimler aracılığıyla kitaplarla iletişim kurmalarını, kitap ile aralarında bir sevgi bağı oluşmasını sağlayacak olan önemli araçlar olarak karşımıza çıkacaktır (Sever, 2000).

Resimler; yazılı metni açıklama, yorumlama ve süsleme işlevini gerçekleştirdiği için resmin mutlaka resmin ait olduğu metnin yanında yer alması gerekmektedir (Şirin, 2000). Resimlerin somut ve ilgi çekici olması, gereksiz ayrıntılardan ve süslemelerden uzak olması önemli görülmektedir. Resim hatlarının net ve parlak renkli olması da resimlerin kalitesini etkileyecek bir başka unsurdur. Ayrıca çocuğun yakın çevresinde karşılaşılabileceği obje ve nesnelerin veya insan ve hayvan figürlerinin yer aldığı resimlemelerin yapılması da resimleme süreci için atılabilecek olumlu adımlardandır (Tanju, 2010).

2.4.4. İçeriksel Özellikler

Resimli çocuk kitaplarının içeriksel özellikleri; tema, konu, karakter/kahraman, plan, üslup, dil ve anlatım boyutlarıyla ele alınacaktır.

1.Tema

Her yazarın eserinde belirtmek istediği temel bir fikir bulunmaktadır. Bu temel fikirler “literatürde” tema olarak tanımlanmaktadır. Russell (1991) her resimli çocuk kitabında mutlaka bir temanın bulunması gerektiğini aktarmıştır. Kitaplarda işlenen bu temaların ise basit, açık, net ve anlaşılır olması gerekmektedir (Tür ve Turla, 2005). Ayrıca temalar, okuyucu ve dinleyiciyi olumlu duygu, düşünce ve fikirlere yönlendirmeli ve onlar üzerinde olumlu alışkanlıklar kazandırmalıdır (Güleryüz, 2003).

Temaların okuyucunun yaşamında ihtiyaç duyduğu gereksinimleri karşılamaya, karşılaştığı problemlere çözümler üretebilmeye yönelik olarak

hazırlanması, okuyucu üzerinde kitabın teşvik edici olarak görülmesini sağlamaktadır (Yalçın & Aytaş, 2002). Temalar, çocukları korkutacak unsurları barındırmamalı ve, onları yanlış düşünce, inanç ve olumsuz davranışlar içerisine sürüklememelidir. Bunun yerine doğru, anlaşılabilir ve uygulanabilir bilgilere yer vererek onların evrensel değerlere uygun dünya görüşleri oluşturmalarına katkıda bulunulmalıdır.

2. Konu

Ciravoğlu (1998) konuyu, edebî bir eserin duygu, düşünce, olay ve durumlardan oluşan genel yapısına verilen ad olarak tanımlamaktadır. Güleç ve Geçgel (2005) ise üzerine söz söylenen, yazı yazılan ve eserleri meydana getiren düşünceyi, konu olarak tanımlamaktadır.

Resimli çocuk kitaplarında konu, çocuğu metnin anlam derinliğine çeken ve çocuk ile kitap arasındaki olumlu ilişkiyi sağlayan önemli bir değişkendir (Sever, 2008). Resimli çocuk kitaplarında işlenecek olan konunun çocukta ilgi ve merak uyandıracak nitelikte olması gerekmektedir. Çünkü kitaplarda işlenen konular çocuğun ilgi ve gereksinimlerini karşıladığı takdirde anlamlı olmaktadır (Sever, 2007).

Kitapta işlenecek konuyu seçme sürecinde, çocuğun eğlenebileceği, okurken veya dinlerken mutlu olabileceği unsurları içermesine dikkat edilmelidir. Çocuğu karamsarlığa düşürecek olay ve durumlara yer verilmemelidir (Yörükoğlu, 1998, s. 95). Seçilen konuların çocuğu düşünmeye sevk etmesi, bilgi, beceri ve olumlu alışkanlıklar kazandırması gerekmektedir. Bununla birlikte kitaplarda işlenecek olan konuların yanında ulusal ve evrensel değerlerin de aktarılması büyük önem taşımaktadır (Şirin, 2000, s.205).

3. Kahraman

Çocuklar, günlük yaşamlarında masallardaki, hikâyelerdeki kahramanlarla özdeşim kurmaktadır. Onların karakteristik özelliklerini, düşünce, davranış ve eylemlerini kendilerine model olarak almaktadırlar (Ciravoğlu, 1998). Kitaplardaki kahramanların, çocukların ilgi ve beğenisini kazanması için sevimli ve ilgi çekici özellikler barındırması gerekmektedir. Fakat kahramanların sahip olduğu özelliklerin gerçek dışı, abartı ve ulaşılması zor özellikleri barındırmaması, bunun yerine gerçek hayata uygun ve inandırıcı nitelikte olması gerekmektedir. Kesinlikle kusursuz, her

şeyi eksiksiz yapan bir karakter olmamalıdır. Ayrıca kahramanların yaşanan olaylar karşısında başarısız olması, sorunlarla başa çıkamaması okuyucu olan çocuk üzerinde olumsuz bir etki oluşturacaktır. Bu nedenle çocukların, olumlu özelliklere, sorun çözme becerisine sahip kahramanlarla özdeşim kurmasına olanak sağlanmalıdır.

4. Plan

Resimli çocuk kitaplarının yapısını ve iç dizaynını önceden tasarlamak mümkündür. Yazar, kitapta işlenecek olan temayı, konuyu ve kahramanları önceden belirleyerek iletmek istediği mesajı belirli bir düzen ve sıra içerisinde kitaba aktarmaktadır. Ayrıca plan anlamsal açıdan tutarlı ve mantıklı bir yapıda olmalıdır. Plan, gereksiz ayrıntılardan ve birbiriyle ilişkisi olmayan olaylardan arındırılmış olmalıdır. Özenle hazırlanan bir plan, kitabın ana fikrinin kolaylıkla anlaşılmasını sağlar ve böylelikle kitapta işlenen olaylar ve kahramanlar arka plana atılmadan metin içerisinde işlenmiş olur.

5. Üslup, Dil ve Anlatım

Resimli çocuk kitaplarının metin içerisindeki anlatımları; sade, yalın ve anlaşılabilir cümle yapılarıyla oluşturulmalıdır. Kitabın hitap ettiği yaş grubu göz önünde bulundurularak sözcükler ve sözcüklere yüklenen anlamlar titizlikle seçilmelidir. Metinlerde okurun kulağına hoş gelen ritmik özelliklere ve metnin içerisinde ses tekrarlarına yer verilmesi, kitabı çocuğun gözünde çekici kılmaktadır. Böylelikle çocukta kitabı tekrar okuma/dinleme isteği oluşmasına olanak sağlanabilmektedir. Çocuklar bir olayın veya bir durumun gereğinden uzun bir şekilde anlatılmasından çok macera içeren olayların ele alındığı kitaplara ilgi göstermektedirler. Bu nedenle çocuğun yaş seviyesine göre minimum ve maksimum dikkat süreleri göz önünde bulundurularak metin tamamlanmalı, gereksiz ayrıntılardan uzak durulmalı ve esas olan konudan uzaklaşılmalıdır.

2.5. Coğrafya

Eski çağlarda milattan önce 3. yüzyılda kullanılmaya başlanan coğrafya teriminin kelime anlamının “geo-yer” ve “graphia-resim” olduğu ve bir yerin betimlenmesi veya resmedilmesi olarak anlaşıldığı bilinmektedir (İncekara, 2007). Ünlü (2001) coğrafyayı, yeryüzündeki beşerî, doğal ve ekonomik olayları tanımlayan,

söz konusu olayların çevre-insan ilişkisini kurarak bu olayların dünya üzerindeki dağılımını bir sebep-sonuç ilişkisi içerisinde inceleyen bilim dalı olarak tanımlamaktadır.

Bireyler yüzyıllardır içerisinde yaşadığı doğal çevreyi bilebildiği kadar ondan faydalanabilmiştir. Doğal çevreyi tanıyabilmek, toplumların ve insanların faydalarına sunabilmek ise coğrafya biliminin iyi bilinmesini gerektirmektedir. Toplumlar, coğrafya bilimine hâkim oldukları düzeyde doğal çevrenin olumsuz şartlarından ve karşısına çıkan çevresel problemlerden korunmuş olurlar (Efe, 1996). Toplumların coğrafya bilimine hâkim olmasının tek yolunun coğrafya eğitiminden geçtiği ortadadır.

Coğrafya eğitimi konu bakımından Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimlerden faydalanan ve yeryüzünde meydana gelen beşerî ve fiziksel olayları ve bu olayların sosyal, ekonomik ve beşeri hayat üzerindeki etkilerini inceleyen ve yeryüzü ile insanlar arasındaki ilişkilerin belirli bir düzen dahilinde sürdürülmesine yardımcı olan bir bütün olarak tanımlanabilir (Akınoğlu, 2005). Coğrafya eğitimi bireylerin ülkeler arasındaki siyasi sorunları, ekonomik kalkınmanın temelleri, nüfus artışı veya göç gibi olguları kavramasına yardımcı olur. Ayrıca bu eğitim sayesinde bireylere hem yeryüzündeki hem de ülkeler arasındaki olayların sebeplerini anlayıp yorumlama imkânı tanır (Akınoğlu, 2006).

Coğrafya eğitiminin çocuklara farklı, geniş, derin ve bütüncül bir bakış açısı kazandırması gerekmektedir. Ayrıca bu eğitim çocukların çok yönlü, bağımsız, özgün ve ileri görüşlü düşünmesine de katkı sağlayarak günlük yaşamdaki sorunlara çözümler bulmasına yardımcı olur (Akbulut, 2004). Coğrafya eğitimi, çocuklara doğa ve insan etkileşimini de farklı bir perspektiften göstermeye çalışarak onların beşeri ve fiziki yaşam alanlarına dair çeşitli sorular üretmelerine ve bu soruların cevaplarını ortaya koymalarına katkıda bulunur. Bu sayede öğrenciler, dünyadaki olaylar ile ilgili problem çözme becerilerini geliştirir ve böylece dünya görüşü de genişlemiş olur (Altan ve Ünaldı-Eser, 2021).

Söz konusu coğrafya eğitimi kapsamında hazırlanan derslerin sınıf dışı öğrenme alanları sayesinde gündelik yaşam ile bağdaştırıldığı durumlarda daha kalıcı

öğrenmeler gerçekleşecektir (Kubat, 2018). Karakaş-Özgür ve Duman (2018), coğrafya eğitiminde hazırlanacak olan çeşitli eğitsel çalışmaların eğitimin kalitesini arttıracaklarını dile getirmektedir. Coğrafya dersi müfredatında işlenmesi gereken pek çok kavram vardır. Bu kavramları öğrencilere soyut bir şekilde, mekanlardan bağımsız ve uzak öğretim faaliyetleri ile aktarmak eğitimciler tarafından kabul edilebilir değildir (Atasoy, 2002). Özellikle bu kavramların aktarılmasında resimler ve karikatürlerin kullanılması, coğrafi unsurları görmeye yardımcı olacak ve öğrencilerin ilgisini çekecektir (Yıldırım, 2010).

Çocuklar coğrafya ile ilgili bir konu hakkında zorluk yaşadığı zaman yetişkinlere sorular sorarak zihinlerindeki bu engeli aşmak isterler. Bu aşamada yetişkinler, çocukları sorularına cevap vermekte zorlanırsa, söz konusu konu ile ilgili bir resimli çocuk kitabını onlara okuyup sohbet ederek çocuğun sorusunun tam ve doğru cevabını verebilir (Özkan-Kılıç, 2012). Ancak her çocuk kitabında bu tür coğrafi konulara değinilmediği için kitap seçim aşamasında yetişkinlerin dikkat etmesi gerekmektedir. Ele alınacak olan kitabın, çocuğa dünya ile ilgili olumlu yaşantılar sunması, dünyayı sevmeyi öğretmesi ve onun güzelliklerini tanıyarak eksiklerini kapatmaya karşı olumlu bir tutum geliştirmesi gerekmektedir (Lüle, 2017). Çocuk kitaplarındaki coğrafya ögeleri, çocuklara farklı bölgelerin hayallerini kurdurup oraları daha iyi anlamlandırmalarına yardımcı olur (Weigand, 2006).

2.6. Coğrafi Kavramlar

Amerikan Ulusal Coğrafya Eğitimi Kurulu tarafından 1994 yılında hazırlanan coğrafya eğitimi standartlarında, coğrafya eğitiminde öğretilmesi gereken beş ana bileşen olduğunu ve ülkelerin coğrafya derslerini bu bileşenler etrafında sürdürmesi gerektiğini ifade etmektedir. Kurul tarafından belirlenen bileşenler; konum, insan-çevre etkileşimi, hareket, yer ve bölgedir. Koç ve Aksoy (2012) coğrafya eğitimi kapsamında işlenecek herhangi bir konunun bu beş bileşeni barındırması gerektiğini ifade etmektedir.

Her ders veya konu gibi sürecin başlangıcında ve içerisinde temel kavramlara ve terimlere yer verilmelidir. Coğrafya öğretiminde terimler ve kavramlar dersin işlenmesi aşamasında öğrenciye öğretilmesi gereken kelime gruplarını oluşturmakta ve bu sayede öğrencinin dersin özünün zihinlerinde yer etmesine yardımcı olmaktadır

(Turan, 2002). Karakuş (2009), coğrafya dersinin uygulama olmadan, teorik ve yaşamdan uzak olarak öğretilmesinin mümkün olmadığını öne sürmektedir. Bu yüzden bu öğretim esnasında resimli çocuk kitaplarının kullanımı oldukça önemli görülmektedir.

Kavramlar, benzer insanları, nesneleri, olayları, süreçleri ve fikirleri gruplarken kullanılan kategoriler olarak tanımlanabilir (Senemoğlu, 2004). Kavramların hem coğrafya hem de diğer disiplinlerin temelini oluşturan ve bir konunun içerisindeki öğrenilmesi gereken ana kelimelerin genel ismi olduğu söylenebilir. Söz konusu coğrafi kavramların ilk çocukluk yıllarından itibaren doğru bir şekilde öğretilmesi, çocukların ilerleyen yıllardaki akademik başarılarını olumlu yönde etkileyebilecek bir durumdur (Birch ve Palmer, 2004).

2.7. Coğrafi Bileşenler

1) Dolaşım

Dünya üzerindeki doğal kaynaklar ve insanlar yeryüzüne eşit olarak dağılmamıştır. Bu dağılım sonucunda oluşan hiçbir ülke de sadece kendi öz kaynaklarını kullanarak kendisine yetememektedir. Bu ülkeler kendi doğal kaynaklarını ve bilgileri başka ülkeler ile paylaşabilmek amacıyla iletişim ve ulaşım sistemleriyle birbirlerine bağlıdırlar (Artvinli ve Kaya, 2010). İşte bu bağlantılar hep dolaşım kavramı üzerinden anlatılmaktadır.

Günümüzde insanlar bir yerden bir yere gidebilmek için çeşitli vasıtalar ve yollar kullanarak yolculuk yapmaktadır. Bu yolculukların uçak, araba, gemi vb. gibi ulaşım araçlarıyla yapılan ve bir yerden bir yere gitmeye hedefleyen eylemler olduğu söylenebilir. Bu yolculuklara katılan çocuklar, yaşadıkları bölgenin büyüklüğünü kavrayamazlar da yolculuk yapma eylemi onlara ilginç ve eğlenceli gelmektedir. Yolculuklar, çocukların gördükleri, duydukları ve inceledikleri yerler sayesinde dolaşım kavramının zihinlerinde oluşmasına katkıda bulunur.

Çocuklara dolaşım kavramını anlatmak ve bu kavramın gelişimini destekleyebilmek için onlara seyahat yapmak imkânları oluşturulmalıdır. Bu seyahatte çocuklar yürüyebilir ve metroya, trene veya vapura binebilir. Ayrıca seyahat ile ilgili

televizyon programları da çocukların bu dolaşım kavramlarını anlamalarına yardımcı olacaktır. Fromboluti (1999) çocuklara dolaşım kavramını öğretebilmek için onlarla araba plakası oyunu oynanabileceğini de ifade etmektedir.

2) Yer

Bölgeler kendilerine ait farklı beşeri ve fiziki özellikleri bulunmaktadır. Bir bölgenin fiziki özellikleri arasında sayılabilecek bazı unsurlar arasında, topraklar, su kütleleri, yeryüzü şekilleri, toplum hayatı ve bitki örtüsü gösterilebilir. Toplumlar yerleşim yerlerini, kültürleri ve sosyo-ekonomik faaliyetleri kendi yaşamsal ve inancaşal görüşlerine göre şekillendirir ve buna göre yaşarlar. Mekanlar ve insanlar arasındaki bağı anlayabilmek için bölgelerin ve insanların bu bölgelere karşı olan çevre algılarının iyi bir şekilde araştırılması gerekmektedir (Artvinli ve Kaya, 2010).

Kaliteli bir coğrafya eğitimi almış olan bir birey yaşadığı doğal çevreyi ve yeri çeşitli özellikleri ile tanıyarak onun hakkında bilgi sahibi olur. Coğrafyayı iyi öğrenmiş bir bireyin bölgenin doğal, kültürel, ekonomik, sosyal ve siyasal bilgilerinden haberdar olacağı söylenebilir. Yani öğrendiği coğrafya bilgilerini etkin kullanan bir birey çevresinde yaşanan olayları doğru bir biçimde ele alabilir ve bunu kendi bakış açısı çerçevesinde değerlendirebilir (Özdemir, 2010).

Çocuklara öğretilecek olan “yer” kavramı için bilinenden bilinmeyene ilkesinin kullanımı mümkündür. Söz konusu ilkeyi kullanırken önce çocuğun odasından sonra evinden daha sonra da bulundukları mahalleden, caddeden, ilçeden ve ilden söz edilebilir. Her bölgenin kendi fiziksel veya kültürel yapısı farklıdır. Bireyler bu yapıları öğrendikçe o bölgeyi zihinlerinde daha iyi canlandırabilirler. Bu tema sayesinde çocuklar “o bölgenin/yerin özellikleri neler?” sorusuna cevap verebilirler.

3) Konum

Konum kavramı, nesnelerin diğer nesneler ile pozisyonunun yani diğer nesnenin nerede olduğunun tam olarak belirlenmesine dayanmaktadır. Bu kavram çocukların “*O nesne nerededir? Nerelerde bulunur? Bu nesne o nesneye göre nerededir?*” sorularına karşılık verilebilecek cevapları kapsamaktadır. Çocuklar

bulundukları ortamlardaki konum kavramlarını fiziksel deneyimler yoluyla elde ederler. Çocukların konum kavramını anlamasının temelinde de bu fiziksel deneyimler ve büyürken kazandığı beden farkındalığı gelmektedir (Özkan-Kılıç, 2012).

Konum kavramı, çocukların bulundukları bölgedeki nesnelerin yerlerini öğrenmesine yardımcı olmaktadır. Bu kavramın öğretim sürecinde de yer kavramında olduğu gibi bilinenden bilinmeyene ve yakından uzağa ilkeleri kullanılabilir. Bu ilkelere dikkat edilerek yapılmış bir öğretimin, çocuğun anlama ve algılama becerilerine hitap edeceği ve öğretimden alınan verimin en üst düzeyde olacağı söylenebilir. Örneğin bu ilkeler doğrultusunda çocuklara yaşadıkları binanın şekli, rengi, adı veya bulundukları mahallenin, ilçenin, ilin adı öğretilir ve bu sayede çocukların konum olgusunu zihinlerinde canlandırmaları sağlanabilir. Bulunduğu konumun ve yerin çeşitli bilgilerine sahip olmuş bir çocuğun, yaşadığı yer ile diğer yerleri kolaylıkla karşılaştırabileceği söylenebilir (Tuğrul ve Güler, 2007).

Mekânlar ve insanlar yeryüzüne dağılımı farklı göreceli ve mutlak konumlar çerçevesinde gerçekleşmiştir. Bu konumlar bilim adamlarına yeryüzündeki dağılışı biçimini açıklamaya yardım etmekte ve ürünler, insanlar, bilgi ve fikirlerin birbirleri arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olmaktadır. Çocukların insanlara ve yerlere dair konumlara hakim olması, yerel, bölgesel, ulusal ve küresel alandaki bağımlılığı anlayabilmek için oldukça önemlidir (Artvinli ve Kaya, 2010).

Konum kavramının yeteri kadar anlaşılması, çocukların günlük olayları kavramasına da yardımcı olmaktadır. Örneğin günün farklı zaman dilimlerinde farklı gölgelere sahip olduğunu gören bir çocuk ilk olarak bunun nasıl meydana geldiğini anlamayabilir. Fakat zaman içerisinde konum kavramına hakim olmuş bir çocuk, bu olayın güneşin konumunun değişmesiyle olduğunu kavrayabilecektir (Şahin, 2000). Bu sayede çocuklar konum kavramını deneyimleyerek de öğrenmiş olur ve bu öğrenme günlük yaşamdan başka örnekler pekiştirilirse, çocuk bu kavramı kullanabilecek düzeye gelebilir.

Fromboluti (1999) çocuklara konum kavramının öğretilmesi için zengin sözel ve görsel ifadeler barındıran resimli çocuk kitaplarının önemli bir öğretim aracı olarak kullanılabileceğine dikkat çekmektedir. Çocukluğunda bu kitaplar ile karşılaşmış ve

bu kitapların içerisindeki ögelere dikkati çekilmiş bir çocuk için bu kavramın daha kalıcı izli bir değer taşıyacağı düşünülmektedir.

4) Bölge

Çocuklar yaşları ilerledikçe kendi yaşadıkları dünyanın bilincine varmakta ve bunun yanı sıra kültürlerinin, ailelerinin ve içinde bulundukları toplumun değer ve düşüncelerini anlamaya çalışmaktadır (Hawkins, 2007). Coğrafya dersi, çocukların kendi bölgesi ve dünyanın farklı bölgelerindeki pek çok unsuru tanımalarına yardımcı olmaktadır. Bu şekilde çocuklar Dünya'nın çeşitli bölgelerindeki kültürleri, giyimleri, insanları, dilleri, dinleri ve yaşam koşullarını tanır ve bu konu hakkında bilgi sahibi olur (Özdemir, 2010).

İnsanlar Dünya'daki yerler ve insanlar arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri anlayabilmek ve ayırt edebilmek için, Dünya'yı farklı bölgelere ayırmışlardır (Stoltman, 1991). Söz konusu yeryüzündeki beşerî ve doğal özelliklerin bu denli iç içe girmesi ve insanların bu özellikleri algılayabilmesi için coğrafyacılar tarafından bölge kavramı oluşturulmuş ve bu kavram üzerinde çeşitli araştırmalar yapılmıştır (Koç ve Aksoy, 2012).

Koç ve Aksoy (2012) bölge kavramını, yer şekillerine göre dağlık, ovalık, platoluk; denize konumuna göre iç ve kıyı; bitki örtüsüne göre bozkır ve ormanlık; iklime göre soğuk, ılıman, sıcak, kurak, yağışlı; nüfusa göre seyrek ve sık; gelişmişliğe göre gelişmemiş ve gelişmekte olan bölge olarak sınıflandırmaktadır.

Tüm canlılar, orman bölgesi, köy veya kent bölgeleri, tarım bölgesi, vadiler, göl ve deniz çevreleri ve step bölgesi gibi çeşitli bölgelerde yaşamlarını sürdürmektedirler (Doğanay ve Sever, 2011). Çocukların bu bölgeleri tanınması ve öğrenebilmesi için yaşam deneyimlerine sahip olmaları önemli görülmektedir. Ancak böylesi yaşam deneyimleri pahalı, zor ve imkânlar dâhilinde olmayabilir. Resimli çocuk kitaplarını, çocukların böylesi yaşam deneyimleri kazanmalarında ucuz, etkili ve elverişli bir materyal olarak görebiliriz

Çocuk kitapları, çocuklara farklı konulara ilişkin yaşam deneyimleri edinmelerine de yardımcı olmaktadır. Çocuklar kitaplarda hem başka ülkeleri hem de

kendi ülkelerini tanıyabilirler. Resimli çocuk kitapları, çocuklara hitap edecek her türlü konuyu barındırdıkları için çocuklar bu kitaplarda geçmiş ve geleceği tanı, doğruyu ve yanlış ayırt ederek kendi düşünce sistemini kurar ve içinde yaşadığı topluma yararlı bir birey olmayı öğrenir (Kepenekçi-Karaman ve Aslan, 2011).

5) İnsan ve Çevre İlişkisi

Coğrafya bilimi, çevre unsurları ve insan aktivitelerinin birbirlerini karşılıklı olarak etkilemesi üzerinde durmaktadır. Bu karşılıklı etkileşim, söz konusu iki unsurun sebeplerini, sonuçlarını ve bu unsurların çözümlenmesini amaçlamaktadır. Doğanay ve Sever (2011), coğrafya biliminin esas sorununun, insan ve çevre etkileşimini çözümlmek olması gerektiğini ifade etmektedir.

İnsanlar yaşadıkları coğrafi doğanın zorluklarına karşı mücadele etmekte ve bu zorlukları yenebilmek için çeşitli yöntemler geliştirmektedir. Bu yöntemler beslenmeye, barınmaya, davranış biçimlerine ve ulaşım araçlarına dek çeşitli araçlar çerçevesinde geliştirilmiştir. İnsanların doğayı koruma, ondan denetimli ve bilinçli bir şekilde faydalanma sorumluluğu vardır. Çocukluktan itibaren insan ve çevre ilişkisini kavramış bireyler, bu sorumlulukların bilincinde olarak yaşamlarını sürdürürler (Doğanay ve Sever, 2011).

Çocukların insan ve çevre ilişkisi kavrayabilmesinin temel unsurlarından birisi, onların öğretmenleri ile doğa ortamlarını yaşam deneyimleri sayesinde görmeleri son derece kalıcı öğrenmeler sağlayacaktır. Çevre kavramı doğal ve kültürel olmak üzere 2 kategoride incelenmektedir. Bu kategoriler doğal çevre için taşlar, topraklar, yer şekilleri, atmosfer, sular, hayvanlar ve bitkilerdir. Kültürel çevrenin başlıca elemanları ise oturma yerleri, binalar, üst ve alt yapı elemanları, insan grupları ve insanlar, günlük kullanım ve trafik araçlarıdır (Şahin, 2010).

Bu kavram, çocukların sormaları gereken bazı temel sorunları içerisinde barındırmaktadır. Fromboluti (1999), bu sorulardan bazılarını şu şekilde sıralamaktadır:

- İnsanlar, mekanlar ve yerler arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır?
- İnsanlar yaşadıkları çevreleri nasıl düzenlerler?

- İnsanlar yaşadıkları çevreleri kendi gereksinimleri doğrultusunda en iyi olabilecek bir şekilde nasıl değiştirebilirler?

Söz konusu kavram hem yetişkinlerin hem de çocukların doğal çevreye uyum sağlamalarına ve günlük yaşamlarındaki bazı ihtiyaçlarını karşılayabilmelerine yardımcı olan unsurları anlamalarına katkıda bulunur. Özellikle erken çocukluk döneminde başlayan yeryüzü ve insan etkileşimi, çocukların hava durumuna göre nasıl giyineceklerini, hangi çevrede nasıl barınabileceklerini veya kendi yaşamları ve çevreleri arasında ortaya çıkabilecek sorunları çözmelerinde onlara yol göstermektedir (Tuğrul ve Güler, 2007).

Alaz (2007) bireylerin öğrenme miktarlarının ve öğrenme kapasitelerinin yükselmesini, onların duyu organlarını ne kadar aktif kullanıp kullanmadıklarıyla ilişkilendirmektedir. Ayrıca bu öğrenme somut örneklerle, günlük yaşamdan kesitlerle ve ev ile okul yaşantısından örnek olaylarla desteklenirse öğretimin pekiştirilmesi sağlanmış olur (Samur vd., 2011). Resimli çocuk kitapları ile birlikte bu etkinliklerin neredeyse tamamının yapılabileceği ve bu materyalin öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynler tarafından rahatlıkla kullanılacak etkili bir araç olduğu düşünülmektedir.

Sever (2010) resimli çocuk kitaplarındaki çevre sevgisi, temiz çevre ihtiyacı, çevre kirliliğinin olumsuz etkileri, çevre kirliliğinin dünyamız için oluşturduğu tehditler veya insan ve çevre konularının, çocukların coğrafi kavramları öğrenmede yardımcı olacağını ifade etmektedir. Bu durum resimli çocuk kitaplarında olması gereken coğrafi konuların, metinlerin veya görsellerin önemini gözler önüne sermektedir.

6) Harita

Harita kelimesinin sözlük anlamına bakıldığında tarih, dil, nüfus, coğrafya gibi konularla ilgili yeryüzünün veya bir kısmının, belirli bir orana göre küçültülerek düzlem üzerine çizilen taslağı olduğu görülmektedir (TDK, 2019). Haritanın coğrafya bilimi içerisindeki kullanım tanımı ise yeryüzünün belirli bir bölgesinin, belirlenen bir

ölçeğe göre düzlem üzerine çizilme durumu olarak ifade edilebilir (Ünlü, Üçışık ve Özey, 2002).

Coğrafya bilimi insan ve mekân konuları arasındaki etkileşimin çeşitli boyutlarını ele almaktadır. İnsanlar Dünya'nın neresinde olursa olsun bulundukları bölgeye dair bilgi sahibi olmak isterler. Bireylerin bu bilgiye ulaşmalarındaki en etkili kaynaklardan birisi de haritalardır. Harita okuma becerisi okullarda öğretmenler tarafından kazandırılmaktadır. Bu becerinin çeşitli boyutlarına hâkim olmuş öğrenciler bölgeler, mekanlar, yerler vb. gibi konular hakkında söz sahibi olarak hem bireysel hem de toplumsal alanda pek çok önemli rolü üstlenebilirler (Kızılcıaoğlu, 2007).

Haritalar bir yerin coğrafi bölgesinin anlaşılması ve yönün bulunması için önemli materyallerdir. Weigand (2006) haritaların genellikle aynı özellikleri barındırdığını ve bir bölgenin konumu ve özelliği hakkında bilgi vererek o bölgeyi gerçeğine uygun oranda küçülttüğünü ifade etmektedir. Bir bölgeye ait özellikleri anlayabilmek ve öğrencilere bu bölge hakkında bilgi verebilmek için harita kullanımının öğrenilmesi oldukça önemlidir (Baydil, 2004; Cürebal, 2010).

Resimli çocuk kitapları içerisinde bulunan bazı haritalar, çocukların harita bilinci kazanmalarına yardımcı olabilecektir. Söz konusu haritalar akademik bir içerik taşımasa dâhi, çocukların haritanın nasıl tutulduğunu, nasıl okunduğunu veya haritada nelere bakılacağını kavramalarında yardımcı olabilecektir. Ayrıca resimli çocuk kitaplarının okunma sürecinden sonra da çocuklara metin içerisindeki olay örgüsünün veya karakterlerin bir haritası çizdirilebilir ve böylece harita oluşturma becerisi kazanmaları da sağlanabilir.

2.8. Coğrafi Kavramların Resimli Çocuk Kitaplarındaki Yeri

Hem çocuklar için hem de yetişkinler için basılan pek çok şiir, öykü, roman vb. yapıtlarda coğrafi unsurlara az çok değinilmektedir. Bu duruma örnek olarak, doğa ve köy hayatının özlemine, sevgisine ve önemine değinen pastoral şiirler ve gezip görülen yerleri işleyen seyahatname veya bu türün günümüzdeki karşılığı olan gezi yazıları gösterilebilir. Bu örnekler arasında en çarpıcı olanı ise Oğuz boylarının destanlarını ve Kırgızların tarihi geleneklerini, inanç sistemlerini ve mitolojilerini ele Dede Korkut kitabı olarak gösterilebilir (Doğanay ve Sever, 2011).

Coğrafi kavramların ele alındığı bir başka kaynak olarak çocuk edebiyatı ürünlerinden olan resimli çocuk kitapları gösterilebilir. Resimli çocuk kitaplarındaki özellikle doğa ve fen bilgileri konularına değinen kitaplarda coğrafya kavramlara sıklıkla rastlanabilmektedir. Özellikle çocuk yaşlarda başlayan doğa sevgisi, çocukların çevrelerinde bulunan canlı ve cansız varlıkları tanıma, yağmur, rüzgâr, mevsim gibi temel coğrafi olayları kavramalarına yardımcı olabilmektedir (Oğuzkan, 2010).

Kıbrıs (2010) özellikle gelişmiş ülkelerdeki ebeveynlerin, çocuklara coğrafi olayları anlatma konusunda yeteri kadar zaman ayıramadıklarını ve bu öğretim boşluğunun resimli çocuk kitaplarıyla doldurulduğunu ileri sürmektedir. Doğa olaylarını anlatan yapıtların, çocuğun içinde yaşadığı dünyayı algılamasına yardımcı olacağı söylenebilir. Ayrıca bu tür kitaplar çocukların doğanın farklı görünümelerini incelemelerine, zengin yaşantılar deneyimlemelerine ve kitap ile kendi yaşamları arasında bağ kurarak doğayı koruma bilinci geliştirmelerine de katkıda bulunmaktadır (Oğuzkan, 2010).

Söz konusu kitapların anlatımının yalın olması, çocuğa görelilik ilkesi göz önünde bulundurularak oluşturulması ve işlenen konuların birbirleriyle bağlantılı olması oldukça önemli görülmektedir. Üstelik bu yapıtlardaki konular bilimsel gerçeklere ters düşmemeli ve akıcı bir anlatım ile birlikte çocukları eğlendirebilmelidir (Kıbrıs, 2010). Kitapların kapağı da çocukların ilgisini çekecek ve okumaya karşı istek uyandıracak biçimde düzenlenmelidir. Son olarak kitap içerisindeki resimlerin, fotoğrafların, grafiklerin veya tabloların çocuğun anlayabileceği bir şekilde hazırlanması ve metin-resim uyumunun yakalanması da gerekmektedir.

2.9. İlgili Araştırmalar

Akbaş (2002) ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin, dünyanın özellikleri ile ilgili kavramları anlama seviyelerini ve bu kavramlara ilişkin kavram yanılgılarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma kapsamında belirlenen kavramlar Sosyal Bilgiler öğretim programından seçilmiştir. Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı araştırmaya, 11-12 yaş grubundaki 150 6. Sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonuçlarını derinleştirebilmek adına 10 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme de yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin dünyanın özellikleri

ile ilgili kavramları yeteri düzeyde anlayamadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin kavram yanlışlarının olduğu ve kavramları birbirine karıştırdıkları belirlenmiştir.

Yılar (2007) ilkokul 5. sınıfa devam eden öğrencilerin bazı temel coğrafya konularına ilişkin kavramları anlama düzeylerini ve mevcut kavram yanlışlarını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmada öğrencilerin coğrafi kavramları yeteri kadar anlamadığı, birbiriyle karıştırdığı ve kavramlara ait bilimsel bilgi düzeylerinin oldukça düşük olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Avcı (2015) 6. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki coğrafi kavramları algılama düzeylerini ve anlama düzeylerini belirlemek üzere bir araştırma yapmıştır. Toplamda 346 öğrenci ile çalışan Avcı (2015), öğrenciler için 23 sorudan oluşan bir test geliştirmiştir. SPSS paket programı ile ortaya koyulan araştırmanın verilerinde öğrencilerin coğrafi kavramları algılamasında okulun, cinsiyetin, anne-baba eğitim durumunun ve mesleğinin arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Üstelik öğrencilerin belirlenen kavramları yeterli düzeyde algılayamadığı ve anlamadığı da saptanmıştır.

Arslan (2018) Sosyal Bilgiler dersindeki Yeryüzünde Yaşam ünitesi içerisindeki coğrafi kavram ve mekân isimlerinin öğrenilme durumlarını incelemiştir. Araştırma kapsamında 6. sınıfa devam eden öğrencilere başarı testi uygulanmıştır. Nicel araştırma yöntemi ve betimsel analizin uygulandığı çalışmadaki veriler, bağımsız t testi ve ANOVA kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin coğrafi kavram ve mekanların öğrenme başarısının, okula, gelir durumuna ve cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Boz (2019) 6, 7 ve 8. sınıfta öğrenim gören 585 öğrencinin Sosyal Bilgiler dersinde yer alan temel coğrafi kavramlara ilişkin farkındalıklarını, anlama düzeylerini ve bu kavramlara dair kavram yanlışlarını ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinin kullanıldığı çalışmada öğrenciler için açık uçlu maddelerden oluşan bir test geliştirilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar, öğrencilerin bu kavramları yeteri kadar anlamadığını ve kavram yanlışlarına sahip olduklarını göstermektedir.

Kaymak (2013), ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin ilkokul müfredatından seçilen doğal afet kavramlarına yönelik anlama düzeylerini ve bu kavramlara dair kavram yanlışlarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı bu çalışmada, 100 öğrenci örneklem grubuna almıştır. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular, öğrencilerin doğal afetlere ilişkin kavramları anlamadıklarını ve bu kavramlara ilişkin kavram yanlışlarını sahip olduklarını göstermektedir.

Angın ve Soydan (2017) okul öncesi öğretmenlerinin, derslerinde kullandıkları hikaye kitaplarındaki kavram ve becerilerin analizini yapmıştır. Araştırma kapsamında doküman analizi yöntemi kullanılmış ve toplamda 402 hikaye kitabı incelenmiştir. İçerik analizi yöntemiyle çözümlenen kitaplarda en çok yer alan kavram ve becerilerin sosyal duygusal alanda, en az yer alanın çevre ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Hikaye kitaplarındaki coğrafi kavramlara bakıldığında ise en fazla yer kavramının bulunduğu tespit edilmiştir.

Demirci (2019) Sosyal Bilgiler dersindeki coğrafi kavramların, dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürleri ile öğretimine odaklandığı çalışmada 6. sınıftaki 26 öğrenci ile çalışmıştır. İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanındaki 16 coğrafi kavram üzerinden araştırmasını yürüten Demirci (2016), iki grupta ön test-son test deneysel deseni kullanmıştır. Örneklem grubundaki 26 öğrencide ön bilgi eksikliği, kavram yanlışlığı ve kavram kargaşası olduğunu tespit etmiştir. Bu sorunların dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürleri sayesinde giderildiği sonucuna ulaşan Demirci (2019), araştırmanın literatüre katkı sağlayacağını ifade etmiştir.

Aydemir (2014), ortaokul 7. sınıf Sosyal Bilgiler öğretim programındaki Ülkemizde Nüfus ünitesindeki bazı coğrafi kavramlara ilişkin öğrenci algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanıldığı çalışmada, betimsel analiz kullanılmıştır. Çalışmada, öğrencilerin kavram algılarının ve kavram yanlışlarının farklılaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu kavram algıları ve yanlışlarının kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla belirlenebileceği de ifade edilmektedir.

Talay (2011), ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki bir ünite de geçen coğrafi kavramların kazanılmışlık düzeylerini belirlemek ve hangi coğrafi kavramın ne sıklıkta yer aldığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda özellikle soyut kavramlar başta olmak üzere fiziki coğrafya kavramlarının yeteri kadar kazanılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca araştırmada coğrafi kavramların önemine dikkat çekilmiş ve öğrencilerin bu konudaki eksiklerinin kapatılması üzerinde durulmuştur.

Bitlisli (2014) ortaokul 6. Sınıfa devam eden 165 öğrencinin, Sosyal Bilgiler programındaki Yeryüzünde Yaşam isimli ünitesindeki coğrafi kavramların öğrenciler tarafından algılanıp algılanmadığını ve bu kavramlara yönelik yanlışlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın bulgularına bakıldığında, öğrencilerin coğrafi kavramlara ilişkin kavram yanlışlarının olduğu görülmektedir. Özellikle soyut kavramlarda çok zorlanan öğrencilerde büyük bir kavram yanlışlığı ve anlama sorunu saptanmıştır.

Köroğlu (2019) 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersindeki Yeryüzünde Yaşam ünitesinde yer alan bazı coğrafi kavramları belirlemiştir. Öğrencilerin bu kavramlara ilişkin kavramla yanlışlığı olduğunu tespit eden Köroğlu (2019), bu kavram yanlışlarını kavramsal değişim metni ve bilgisayar destekli kavram karikatürleri yardımıyla gidermeyi amaçlamıştır. Yarı deneysel desende sürdürülen çalışmaya 92 öğrenci katılım sağlamıştır. Uygulama sonunda yarı yapılandırılmış görüşmeler de yapmış ve kavramsal değişim metni ve bilgisayar destekli kavram karikatürlerinin, öğrencilerin coğrafi kavramlara ilişkin farkındalıklarını arttırdığını, akademik başarılarını geliştirdiğini ve coğrafi kavramlara dair olumlu görüşler beslemelerine katkı sağladığını ifade etmiştir.

Kayacan (2010), ortaokul 6. sınıf öğrencilerinden oluşan 180 kişilik örneklem grubunun, Sosyal Bilgiler öğretim programından seçilen çeşitli coğrafi kavramlara yönelik kavramsal yanlışlarını ortaya çıkarmayı ve bunları anlama seviyelerini ölçmeyi amaçlamıştır. Öğrencilerin anlama seviyelerini ölçmek amacıyla geliştirilen 13 maddelik testte açık uçlu sorular ve şekil üzerindeki çeşitli çizimler yer almaktadır. Araştırma sonucunda öğrencilerin coğrafi kavramları yeterli düzeyde anlamadıkları ve bu kavramlara dair kavram yanlışlarının olduğu tespit edilmiştir.

Alptekin (2018), okul öncesi çocuklarına yönelik olarak hazırlanmış resimli çocuk kitaplarında geçen fen kavramlarını incelediği araştırmasını nitel bir temelde yürütmüştür. Verileri içerik analizi yöntemi kullanılarak inceleyen araştırmacı, araştırmanın evrenini Türkiye'deki tüm resimli çocuk kitaplarından, örneklemini ise Mersin şehrinin Silifke ilçesinde bulunan kitabevlerindeki 55 kitaptan seçmiştir. Araştırmanın sonucunda resimli çocuk kitaplarındaki fen kavramlarını ortaya çıkarmış ve en fazla yer alan kavramın Yaşam Bilimleri başlığı altındaki kategoriden çıktığını saptamıştır.

Alaca (2011), ortaokul tarih kitaplarında geçen coğrafi kavramların neler olduğunu ve bu kavramların kitapların içerisinde nasıl yer aldığını incelemiştir. Bu sayede coğrafya ve tarih arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlayan Alaca (2011), coğrafya ile tarihin nasıl birleştirileceğini ve bu durum tarihin akademik başarısına nasıl yansıtacağını ele almıştır.

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma modellerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli günümüzdeki veya geçmişteki mevcut olan bir durumu, olayı veya materyali olduğu gibi betimlemeye dayanan ve seçilen evrene dair çıkarımlar yapmaya imkân tanıyan bir araştırma yaklaşımıdır (Büyüköztürk vd., 2022; Creswell, 2017; Karasar, 2021). Araştırmanın verilerinin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2018) ve Saldana (2011) doküman analizinin nitel araştırmalara destek sağlayacak ek kaynaklar olarak kullanılabileceği gibi tek başına bir araştırma yöntemi olarak da ele alınabileceğine dikkat çekmektedir. Doküman analizi, araştırmacı tarafından belirlenen materyallerinin belirli bir amaca yönelik olarak okunması, incelenmesi ve değerlendirilmesini hedefleyen önemli bir araştırma yöntemidir (Bowen, 2009; Kozak, 2017; O'Leary, 2017; Sak, Sak, Şendil ve Nas, 2021; Seyidoğlu, 2016).

Bir araştırmanın içeriğine ilişkin her türlü yazılı materyal, doküman olarak kabul edilmektedir (Balcı, 2016). Doküman analizi araştırmalarında kullanılan dokümanlardan bazıları; radyo, gazete, çizgi film, video, fotoğraf, reklamlar, ajandalar, kitapçıklar, kitaplar, broşürler, günlükler, mektuplar, haritalar, çizelgeler ve çevrim içi internet kaynaklarıdır (Bryman, 2012; Bogdan ve Biklen, 2007; Hoepfl, 1997; Merriam, 2009; Sak, Şahin-Sak, Öneren-Şendil ve Nas, 2021). Merriam (2009) doküman analizi yönteminin aşamalarını şu şekilde sıralamaktadır:

1. Kullanılacak dokümanları elde etme,
2. Elde edilen dokümanların orijinalliklerinin kontrol edilmesi,
3. Kodlama konusunda belirli bir sistematik süreç oluşturma,
4. Elde edilen dokümanların, araştırmanın konusu bakımından ele alınarak incelenmesi ve raporlaştırılması.

Mevcut araştırmada elde edilen verilerin varolan bütün resimli çocuk kitaplarına genellenmesinden ziyade sadece araştırma materyalleri ile sınırlı olması planlandığından dolayı nitel araştırma tercih edilmiştir. Yayınevlerinin birçok yazar ile çalışması, her yazarın farklı niteliklerde kitaplar kaleme alması göz önünde bulundurulduğunda genelleme yapmanın uygun olmadığı görülmüştür. Araştırma materyallerinden elde edilen verilerin açık ve net biçimde anlaşılabilirliğini sağlamak amacıyla veriler, sayısal değerlerle ifade edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, okul öncesi ve ilkökul öğrencilerine yönelik olan, 5-13 yaş aralığını kapsayan, Türkiye’de 30 ulusal yayınevine ait olan, yerli ve çeviri resimli çocuk kitapları oluşturmaktadır. Araştırmada, çok sayıda resimli çocuk kitabı çıkaran yayınevi olması ve bu yayınevlerinin yayımladığı birçok kitap olması nedeniyle belirli sayıda çalışma materyali dahil edilmesi yoluna gidilmiştir. Kuş’a (2003:125) göre, nitel araştırmalarda *“Çoğunlukla genellenebilirlik amaçlanmadığından dolayı geniş sayıda örnekleme ulaşma kaygısı yoktur.”* Bu araştırmanın da genelleme kaygısı olmadığından, resimli çocuk kitapları sınırlı sayıda tutulmuştur. Kitapların daha ulaşılabilir olması ve yıllara göre homojen bir şekilde dağılım gösterebilmesi için son 10 yıla ait resimli çocuk kitapları seçilmiştir.

Araştırmanın örneklemini, 30 ulusal yayınevine ait olan, 20 yerli resimli çocuk kitabı ve 85 çeviri resimli çocuk kitabı olmak üzere toplamda 107 resimli çocuk kitabı oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan örneklem türü, ölçüt örneklemesidir. Bu örnekleme yöntemindeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Mevcut çalışmada araştırmacı tarafından belirlenen ölçütler kullanılmıştır. Bu ölçütler sırasıyla aşağıda ifade edilmiştir.

1. Çalışma için belirlenen öncelikli ölçüt, çocukların coğrafi unsur ve bileşenleri öğreniminde kilit bir öneme sahip olduğu alanyazında ortaya konan, 5-13 yaş arası çocuklar için hazırlanmış resimli çocuk kitaplarıdır.
2. Araştırma için seçilen kitaplar, internet satış sitelerindeki satış oranları göz önünde bulundurularak seçilmiştir.
3. Araştırma için seçilen kitaplarda metin olmasına dikkat edilmiş olup sadece resimlerden oluşan sözsüz kitaplar dâhil edilmemiştir.

Resimli çocuk kitaplarının seçimi aşamasında öncelikli olarak Türkiye’de yerli ve çeviri yayın yapan yayınevleri belirlenmiş ve bu yayınevleri arasından ölçüt örnekleme yöntemi doğrultusunda, belirtilen yıllar arasında yayınlanmış kitaplar seçilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın ön çalışmasında Kitapyurdu, D&R, BKM, İdefix vb. online kitap satış sitelerinde satışı yapılan kitapların yayınevleri incelenmiştir. Bu sitelerdeki kitaplardan birçoğu için gerekli araştırmalar yapılmış ve araştırmanın ölçütlerine hizmet eden kitaplar örneklem olarak seçilmiştir.

Araştırma kapsamında, resimli çocuk kitaplarının metin ve görsellerinde incelenecek olan coğrafi unsur ve bileşenler için alanyazın taraması yapılmıştır. Yapılan alanyazın taraması sonucunda araştırmacı, kitapları incelemek adına belirli başlık ve kavramlara ulaşmıştır. Daha sonrasında Coğrafya alanında uzman iki akademisyenin görüşü doğrultusunda “Coğrafi Unsur ve Bileşenler Değerlendirme Formu” oluşturulmuştur. Belirlenen ölçütler; Fiziki Coğrafya, Beşerî-Ekonomik Coğrafya, Bölgesel Coğrafya ve Afet-Çevre Sorunları ana başlıkları altında toplam 16

alt başlıktan oluşmaktadır. Oluşturulan “Coğrafi Unsur ve Bileşenler Kitap Değerlendirme Formu Ek (?) ’de yer almaktadır.

Araştırmacının uzman görüşü doğrultusunda hazırlamış olduğu “Coğrafi Unsur ve Bileşenler Kitap Değerlendirme Formu” iki bölümden meydana gelmiştir. Formun ilk bölümünde kitabın adı, yazarı, resimleyeni, yerli mi çeviri mi olduğu, yayınevi, basım yılı ve yeri ve sayfa sayısı gibi kitabın künyesi ile ilgili bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise kitabın metnindeki ve görsellerindeki coğrafi unsur ve bileşenlerin yer alma sıklığı ile ilgili bir tablo bulunmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Öncelikli olarak araştırmanın materyallerini oluşturan 22 yerli, 85 çeviri olmak üzere toplamda 107 resimli çocuk kitabı temin edilmiştir. Daha sonrasında, oluşturulan form doğrultusunda kitapların metin ve görsellerinin, Coğrafi unsur ve bileşenleri içerip içermediği analiz edilmiştir. Her bir resimli çocuk kitabının metin ve görselleri incelenerek oluşturulan tablolar yardımıyla araştırmacı tarafından not edilmiştir. Araştırmacı öncelikli olarak kitabın metin ve görsellerinde rastlamış olduğu coğrafi unsur ve bileşenlerin her birini sayfa numarası belirterek değerlendirme formuna işlemiştir. Toplamda incelenen resimli çocuk kitabı sayısı (107) kadar değerlendirme formu oluşturulmuştur.

Kitap Değerlendirme Formu doldurulmadan önce araştırmanın örnekleminde yer alan tüm resimli çocuk kitapları araştırmacı tarafından dört kez okunmuştur. İlk okumada metinlerdeki coğrafi unsur ve bileşenler, ikinci okumada görsellerdeki coğrafi unsur ve bileşenler, üçüncü okumada hem metinlerdeki hem de görsellerdeki coğrafi unsur ve bileşenler gözden geçirilmiştir. Okumalar esnasında, bulgulara yer verilecek muhtemel örneklere, dikkat edilecek kısımlara ve ifadelerle dair çeşitli notlar alınmıştır. Dördüncü okuma aşamasında her bir kitap için form doldurulmaya başlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Mevcut araştırmada, Türkiye’de yayınlanmış olan çeviri ve yerli resimli çocuk kitaplarının metin ve görsellerinde yer alan coğrafi unsur ve bileşenlerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın veri analizinde, nitel araştırma yöntemlerinden olan içerik analizi ve betimsel analiz kullanılmıştır. İçerik analizinin temelinde, birbirine

benzeyen verilerin belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmesi ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize edilerek yorumlanması vardır (Şimşek ve Yıldırım, 2021). İçerik analizi, yazıya dökülmüş verilerin açık ve gizli iletilerinin incelenip sınıflandırılması sonucunda verilerin nicelleştirilerek belirli çıkarımlara varılması sürecini içine alan bir araştırma yöntemidir (Seggie ve Bayyurt, 2015; Bilgin, 2014). Bu çalışmada ise araştırmanın evrenini oluşturan resimli çocuk kitapları, araştırmacı tarafından oluşturulan “Kitap Değerlendirme Formu” aracılığıyla değerlendirilmiştir. Resimli çocuk kitaplarının metin ve görsellerinde yer alan coğrafi kavramlara ilişkin bulgular, alanyazın desteğiyle birlikte yorumlanarak anlamlandırılmıştır. Araştırmanın verilerini oluşturan kitapların metin ve görsellerindeki coğrafi unsur ve bileşenler, kitaplarda yer alma sıklığına göre frekans ve yüzde analizleri yapılarak tablolaştırılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma kapsamında incelenen resimli çocuk kitaplarının içerisindeki fiziki, beşerî-ekonomik, bölgesel ve afet-çevre sorunları coğrafi kavramlarına ilişkin sıklık verilerine yer verilmiştir. Ayrıca bu coğrafi kavramlara ilişkin resimli çocuk kitaplarındaki metinlerden ve görsellerden örnekler sunulmuştur.

Tablo 1. Resimli çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde geçen fiziki coğrafya kavramlarının sıklık ve frekansı

	Metin		Görsel	
	F	%	f	%
Fiziki Coğrafya				
Konum ve Harita	129	21	71	7
Yer Şekilleri	68	11	154	15
İklim ve Atmosfer	173	28	207	20
Bitki Örtüsü	84	14	309	29
Toprak	42	7	82	8
Sular Coğrafyası	117	19	220	21
TOPLAM	613	100	1.043	100

Tablo 1’de, incelenen 107 resimli çocuk kitabında yer alan fiziki coğrafya kavramlarının sıklık ve frekansı bulunmaktadır. Tablo incelendiğinde metinler içerisinde en fazla yer alan fiziki coğrafya kavramının iklim ve atmosfer (173) olduğu görülmektedir. İklim ve atmosfer kavramından sonra sırasıyla konum ve harita (129), sular coğrafyası (117), bitki örtüsü (84), yer şekilleri (68) ve toprak (42) gelmektedir. Resimli çocuk kitaplarının metinlerinde geçen toplam fiziki coğrafya kavramı sayısı ise 613’dür. Bu tablonun resimli çocuk kitapları üzerinden geniş görünümüne Ek (1) de yer verilmiştir.

Resimli çocuk kitaplarındaki fiziki coğrafya kavramlarının görseller üzerindeki dağılımı incelendiğinde ise en fazla kavramın 309 sıklık ile bitki örtüsünde olduğu görülmektedir. Bitki örtüsü coğrafi kavramını sırasıyla sular coğrafyası (220), iklim ve atmosfer (207), yer şekilleri (154), toprak (82) ve konum ve harita (71) takip etmektedir. Bu durum doğal ortama ait görsellerin, resimli çocuk kitaplarında baskın olarak yer aldığını göstermektedir. Resimli çocuk kitaplarının görsellerinde geçen fiziki coğrafya kavramlarının toplamı ise 1.043’dür. Bu tablonun resimli çocuk kitapları üzerinden geniş görünümüne Ek (2) de yer verilmiştir.

Tablo 2. Resimli çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde geçen beşerî-ekonomik coğrafya kavramlarının sıklığı ve frekansı

Beşerî-Ekonomik Coğrafya	Metin		Görsel	
	F	%	f	%
Nüfus-Yerleşme ve Kültür	93	34	261	50
Tarım, Ziraat ve Hayvancılık	30	11	33	6
Sanayi	0	0	3	1
Ulaşım	129	46	165	31
Turizm	4	1	1	1
Madenler-Enerji Kaynakları	4	1	4	1
Diğer Ekonomik Etkinlikler	20	7	51	10

TOPLAM	280	100	518	100
---------------	-----	-----	-----	-----

Tablo 2 incelendiğinde resimli çocuk kitaplarının içerisinde yer alan beşerî ve ekonomik coğrafya kavramların hem metinler hem de görseller üzerindeki dağılımı görülmektedir. Beşerî ve ekonomik coğrafya kavramlarından, resimli çocuk kitaplarının metinlerinde en fazla geçeni 129 sıklık ile ulaşım kavramıdır. Ulaşım kavramını sırasıyla nüfus-kültür ve yerleşme (93), tarım, ziraat-hayvancılık (30), diğer ekonomik etkinlikler (20) ve madenler-enerji kaynakları ve turizm (4) izlemektedir. Sanayi coğrafi kavramlarına ise araştırmada incelenen hiçbir resimli çocuk kitabında rastlanılmamıştır. Resimli çocuk kitaplarının metinlerinde yer alan beşerî ve ekonomik coğrafya kavramlarının toplam sıklığı ise 280’dir. Bu tablonun resimli çocuk kitapları üzerinden geniş görünümüne Ek (1) de yer verilmiştir.

Tabloda resimli çocuk kitaplarının görsellerine ait bulgular da görülmektedir. Resimli çocuk kitaplarının görsellerinde en fazla yer alan beşerî ve ekonomik coğrafya kavramı, nüfus-kültür ve yerleşme (261)’dir. Nüfus, kültür ve yerleşme kavramından sonra ulaşım (165), diğer ekonomik etkinlikler (51), madenler-enerji kaynakları (4), sanayi (3) ve turizm (1) gelmektedir. Ayrıca görsellerde geçen beşerî ve ekonomik coğrafya kavramlarının toplam sıklığı 518’dir. Bu tablonun resimli çocuk kitapları üzerinden geniş görünümüne Ek (2) de yer verilmiştir.

Tablo 3. Resimli çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde geçen bölgesel sorunlara ilişkin coğrafi kavramların sıklığı ve frekansı

Bölgesel Sorunlar	Metin		Görsel	
	F	%	f	%
Bölge, Kıta ve Ülke	64	100	38	100
TOPLAM	64	100	38	100

Tablo 3’te resimli çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde yer alan bölgesel sorunlara ilişkin coğrafi kavramların sıklığına yer verilmiştir. Tabloda resimli

çocuk kitaplarının metinlerde yer alan coğrafi kavramların bölge, kıta ve ülke (64), olduğu görülmektedir. Bu tablonun resimli çocuk kitapları üzerinden geniş görünümüne Ek (1) de yer verilmiştir.

Tabloda yer alan resimli çocuk kitaplarının görsellerine ait bulgulara bakıldığında, resimli çocuk kitaplarında en fazla geçen bölgesel coğrafi kavramının 38 sıklık ile bölge, kıta ve ülke olduğu görülmektedir. Bu tablonun resimli çocuk kitapları üzerinden geniş görünümüne Ek (2) de yer verilmiştir.

Tablo 4. Resimli çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde geçen afet-çevre sorunlarına ilişkin coğrafi kavramların sıklığı ve frekansı

Afet-Çevre Sorunları	Metin		Görsel	
	F	%	f	%
Afetler	25	32	10	24
Çevre Sorunları	47	68	33	76
TOPLAM	72	100	43	100

Tablo 4'te resimli çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde yer alan afet-çevre sorunlarına ilişkin coğrafi kavramların sıklığına yer verilmiştir. Tabloda resimli çocuk kitaplarının metinlerde en fazla yer alan coğrafi kavramların sırasıyla çevre sorunları (47) ve afetler (25) olduğu görülmektedir. Metinlerdeki afet-çevre sorunları coğrafi kavramlarının toplam sıklığı 72'dir. Bu tablonun resimli çocuk kitapları üzerinden geniş görünümüne Ek (1) de yer verilmiştir.

Tabloda yer alan resimli çocuk kitaplarının görsellerine ait bulgulara bakıldığında, resimli çocuk kitaplarında en fazla geçen afet-çevre sorunu coğrafi kavramının 33 sıklık ile çevre sorunları olduğu görülmektedir. Bu kavramı 1 sıklık ile afetler takip etmektedir. Resimli çocuk kitaplarının görsellerindeki toplam afet-çevre sorunu coğrafi kavramının toplamı ise 43'dür. Bu tablonun resimli çocuk kitapları üzerinden geniş görünümüne Ek (2) de yer verilmiştir.

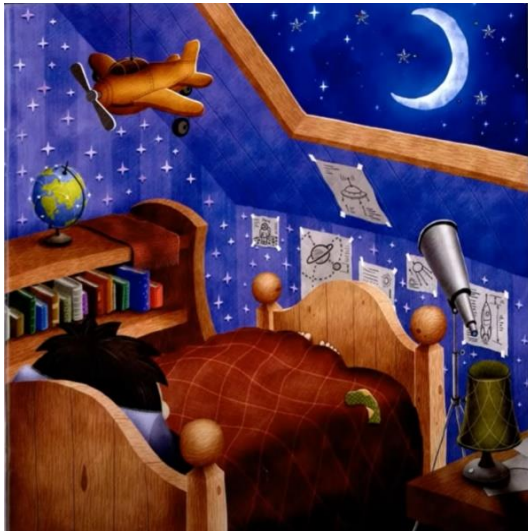
1) Resimli Çocuk Kitaplarında Geçen Fiziki Coğrafya (Doğal Unsurlar) Kavramına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

1a) Konum ve Harita Kavramlarına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

Metin Örnekleri

Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Yolculuk	...Denize çok yakın bir şehirde yaşıyoruz (s.1).
2. Sıradan Bir Okul Günü	Sıradan sokaklardan yürüyüp, sıradan dükkanların arasından, sıradan yollardan geçerken... (s.3)
3. Kaplan Olmak İsteyen Kedi	Çizgili, ormanın en büyük avcısıdır... (s.1)
4. Fırtınalı Gece	Kuzey'den Güney'e, Doğu'dan Batı'ya... (s.19)
5. Mavi Şehir Sarı Şehir	Dünyanın dört bir köşesinden ve mavi şehirden insanlar... (s.6)

Görsel Örnekleri

Ay'ı Kim Çaldı? s.2

Deniz'in Sıfır Atık Kitabı, s.9

Bir Damla Deniz, s.23

Dünyamızı Seviyorum, s.1

Bir Dedenin Kalbi, s.30

1b) Yer Şekilleri Kavramına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

Metin Örnekleri

Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Sayıların En Büyüğü	<i>Dağ evine varmak beş saat sürüyor (s.5).</i>
2. Küçük Cesur Tavşan Hopi	<i>Derin, karanlık mağaralara girip ayıları arar (s.12).</i>

3. Pezzettino

Dağdaki güldü: “Bir parçam eksik olsa dağlara tırmanabilir miydim sence?” (s.9).

4. Bekçi Amos’un Hastalandığı Gün

Baykuş, dağ gibi bir masal kitabının tepesine tünemiş... (s.14)

5. Deniz’in Sıfır Atık Kitabı

Otuz tanesi bir araya geldiğinde bile dağ gibi oluyordu (s.11).

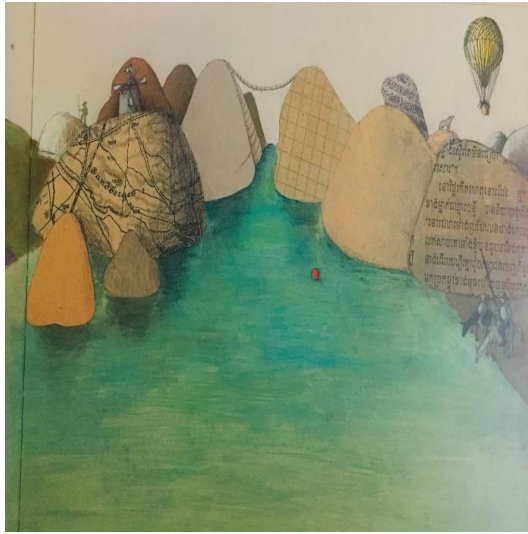
Görsel Örnekleri

Müze, s.9-10

Hayvanat Bahçesinde Dış Fırçalama Günü, s.5

Köprüyü Geçerken, s.24

Fırtınalı Gece, s.23

Ayılar Kitap Okumaz, s.2

1c) İklim ve Atmosfer Kavramlarına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

Metin Örnekleri

Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Annemin Çantası	<i>Hava çok güzel ne de olsa yaz ortası (s.2).</i>
2. Hayvanat Bahçesinde Dış Fırçalama Günü	<i>Hayvanat bahçesinin müdürü, burnunu ilkbahar rüzgarına uzattı ve havayı kokladı (s.1).</i>
3. Babam Yanımdayken	<i>Babam yanımdayken yıldızlara ulaşabilirim (s.32).</i>
4. Dünyayı Gezmek İsteyen Horoz	<i>Az sonra ufukta Ay görüldü (s.11).</i>
5. Ayı'nın Anlatacak Bir Hikayesi Var	<i>Kışın ilk kar taneleri düşmeye başladı (s.17).</i>

Görsel Örnekleri

Gönül Kuşu, s.27-28

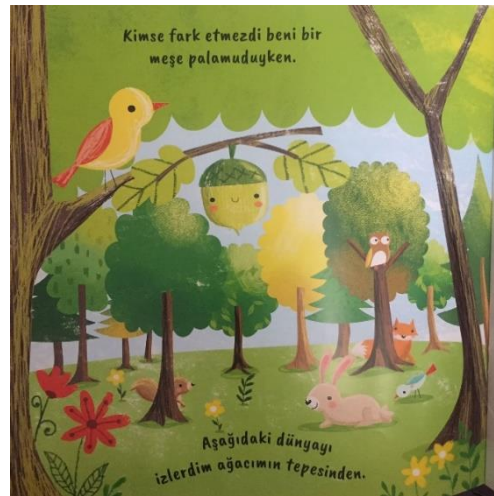
Yavru Ahtapot Olmak Çok Zor, s.9-10

Modern Mağara Çocuğu Tek, s.8

Üç Kedi Bir Canavar, s.3-4

1d) Bitki Örtüsü Kavramına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

Metin Örnekleri

Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Uykusuz Koala	<i>Küçük bir ormanda, küçücük bir koala yaşarmış (s.1).</i>
2. Kütüphanedeki Aslan	<i>...Çalılardan arkasına baktı...Ağaçların tepesine bile baktı (s.34).</i>
3. Gofret ile Babası	<i>Ağaçların arasından geçtiler (s.21).</i>
4. Küçük Cesur Tavşan Hopi	<i>Orman tuhaf ve gürültülüymüş (s.9).</i>
5. Hiçbir Şey Yapmama Günü	<i>Yine orman. Yine yağmur (s.2).</i>

Görsel Örnekleri

Şu Yaramaz Tavşanlar, s.4

Bazı Günler, s.5-6

Tarçın'ın Kaybolan Havuçları, s.6

Küçük Cesur Tavşan Hopi, s.9

Bay Ka Buk ve Ejder, s.21-22

1e) Toprak Kavramına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

Metin Örnekleri

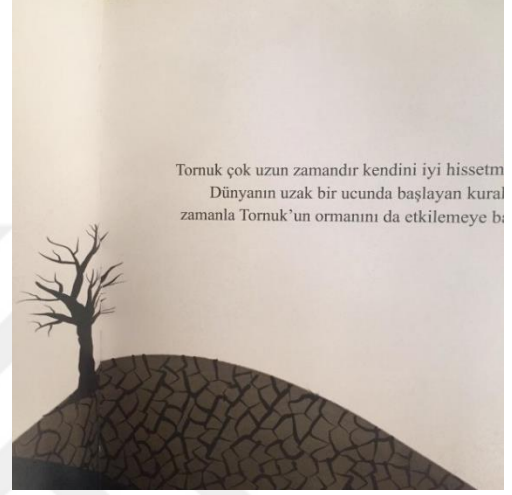
Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Bay Ka Buk ve Ejder	<i>Ama ayağı toprağa değince kaydı ve yere kapaklandı (s.25).</i>
2. Bilge Ağaç Tornuk ve Ağaçkakan	<i>Tornuk'un yaşadığı çorak topraklara gelmiş (s.12).</i>
3. Uykusuz Koala	<i>Küçük bir ormanda, küçücük bir koala yaşarmış (s.1).</i>

4. Ayılar Kitap Okumaz	<i>Çoğu zaman, George ormanın hemen kenarındaki... (s.1).</i>
5. Küçük Meşe Palamudu	<i>Meşe palamutları toprağa düşünce bir süre sonra filizlenir (s.8).</i>

Görsel Örnekleri

Yazı Yazan İnekler, s.16

Bilge Ağaç Tornuk ve Ağaçkakan Tuki, s.6

Ayı'nın Anlatacak Bir Hikayesi Var, s.14-

Kaplan Olmak İsteyen Kedi, s.3-4

Gofret ile Babası, s.3-4

1f) Sular Coğrafyası Kavramına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

Metin Örnekleri

Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Bir Damla Deniz	<i>Ali ninesine tekrar tekrar denizi anlatıyor (s.31).</i>
2. Ördek Tatilde	<i>Denizle baş başayım mükemmel tatil diye buna derim ben (s.1).</i>
3. Bir Dedenin Kalbi	<i>Artık hikayeleri nehirdeki su damlaları kadar çoktu. (s.21)</i>
4. Gökyüzünün Rengi	<i>...Ben denizi boyayacağım. (s.8)</i>
5. Bir Tilki Nasıl Başarır?	<i>İki arkadaş kısa bir yolculuktan sonra nehrin diğer tarafındalardı. (s11)</i>

Görsel Örnekleri

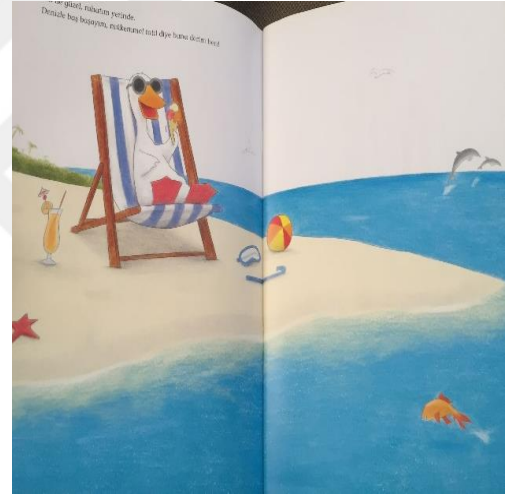
Timsah Olmak İsteyen Hipopotam, s.6

Sopa ile Taş, s.3

Eve Yolculuk, s.5-6

Ördek Tatilde, s.1-2

2) Resimli Çocuk Kitaplarında Geçen Beşeri-Ekonomik Coğrafya Unsurlarına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

2a) Nüfus ve Yerleşme-Kültür Kavramlarına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

Metin Örnekleri

Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Bir Kuş Olsaydım	<i>Şehirden uzaklaştırdık... (s.8).</i>
2. Ayılar Kitap Okumaz	<i>Kasabada okumayı bilen pek çok insan olmalı diye düşündü (s.10).</i>
3. Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kız'dan?	<i>Bir kulübe bulup başımı içeri uzattım (s.12).</i>
4. Üç Kedi Bir Canavar	<i>Karla kaplanmış sokaklar, kaldırımlar, evler... (s.2)</i>
5. Eve Yolculuk	<i>Ben şehirde yaşayamam (s.8).</i>

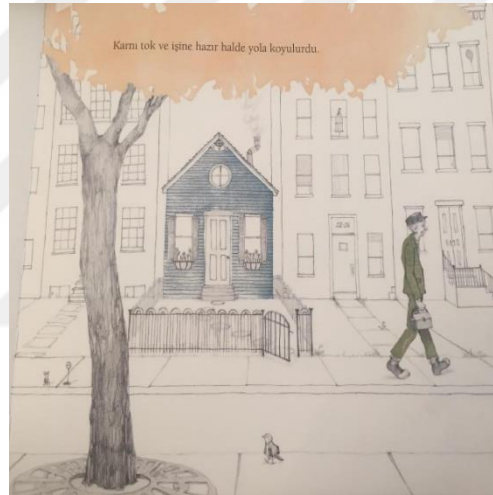
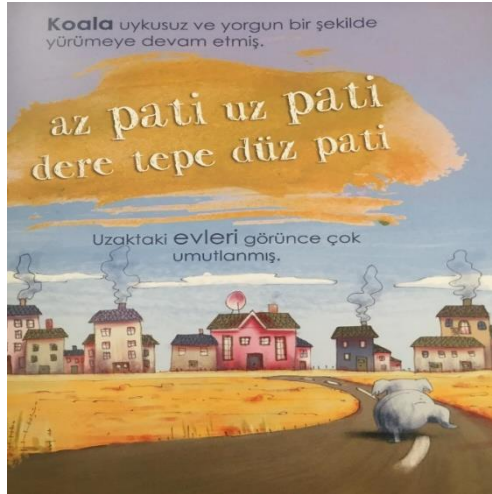
Görsel Örnekleri

En Muhteşem Şey, s.6

Sıradan Bir Okul Günü, s.3-4

4. Sen Uyurken	<i>Haiti'deki çocuk rüya görürken Birleşik Krallık'ta bir çocuk keçi sağıyor (s.14).</i>
5. Fare ile Dağ	<i>...İnekler öyle çok süt verdi ki... (s.31)</i>

Görsel Örnekleri

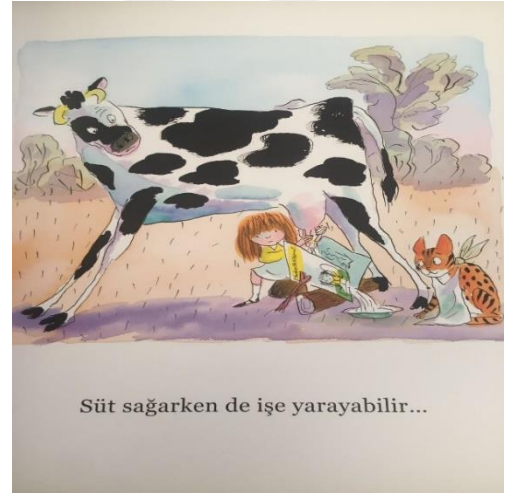
Farklı Ama Aynı, s.2

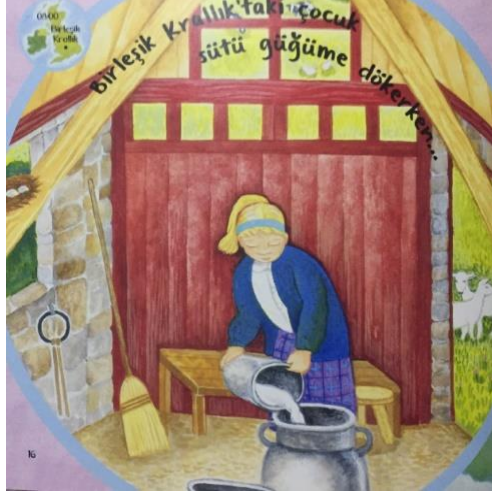
Sayıların En Büyüğü, s.8

Fare ile Dağ, s.33

Sadece Bir Kitap Mı? s.6

Sen Uyurken, s.15

2c) Sanayi Kavramına İlişkin Görsel Örnekleri

Görsel Örnekleri

Bazı Günler, s.5

Eve Yolculuk, s.5-6

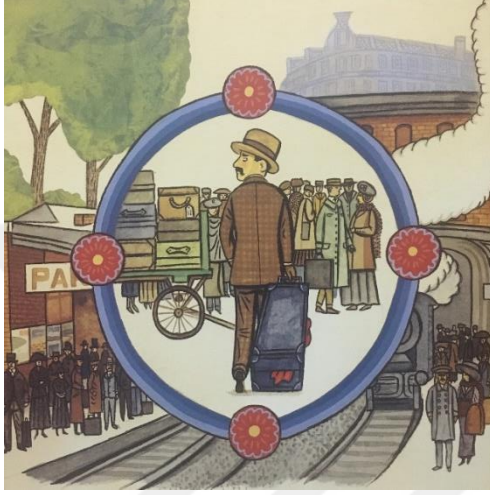
2d) Ulaşım Kavramına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

Metin Örnekleri

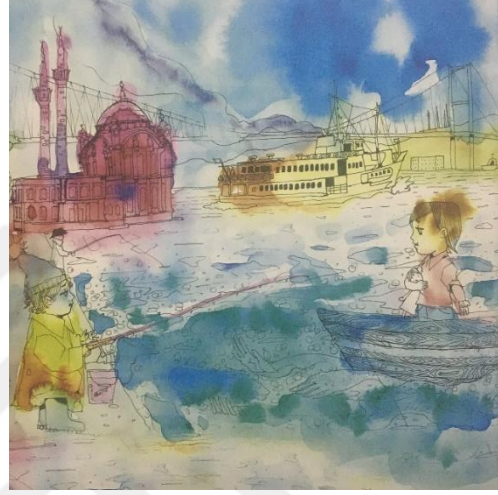
Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Kayıktaki Çocuk	<i>Kayığına bindiği gibi yola koyuldu. (s.2)</i>
2. Memo ve Ay	<i>Aniden kararını verdi, koyuldu yola. (s.18)</i>
3. Bisiklet Ustası	<i>Tekrar yola çıktılar, bu sefer biraz temkinli. (s.21)</i>

4. Mona Lisa'yı Kim Çaldı?	...ve ben de bir an önce Paris'e dönmek üzere bir trene bindirildim... (s.26)
5. Hoş Geldiniz	Böylece yeniden kendimize bir yuva bulmak için yola koyulduk. (s.11)

Görsel Örnekleri

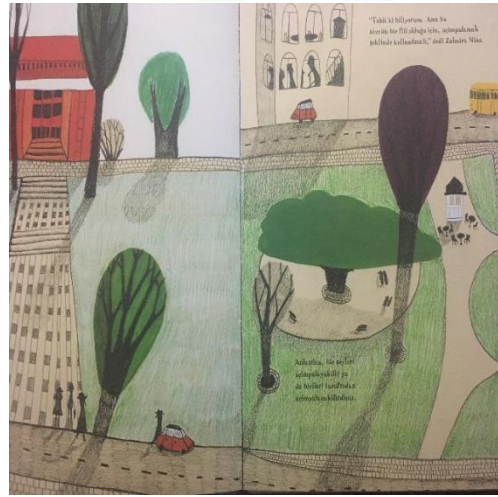
Mona Lisa'yı Kim Çaldı? s. 25

Kayıktaki Çocuk, s. 9

Uçarı Kaçarı Sözcükler, s.7-8

Gizemli Sözcük Açımpa, s.5-6

Dünyanın En Yüksek Kitap Dağı, s.27-28

2e) Turizm Kavramına İlişkin Metin Örnekleri

Metin Örnekleri

Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Gizemli Sözcük Açımpa	<i>...yurtdışına gidip açımpaları görmek istiyorlardı. "Açımpaların olmadığı ülkeyi ne yapayım?" (s.11)</i>
2. Kelime Koleksiyoncusu	<i>Peru gezim çok zevkli geçti. (s.4)</i>
3. Ördek Tatilde	<i>Denizle baş başayım mükemmel tatil diye buna derim ben (s.1).</i>
4. Mona Lisa'yı Kim Çaldı?	<i>...ve ben de bir an önce Paris'e dönmek üzere bir trene bindirildim... (s.26)</i>

2f) Madenler-Enerji Kaynakları Kavramlarına İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri

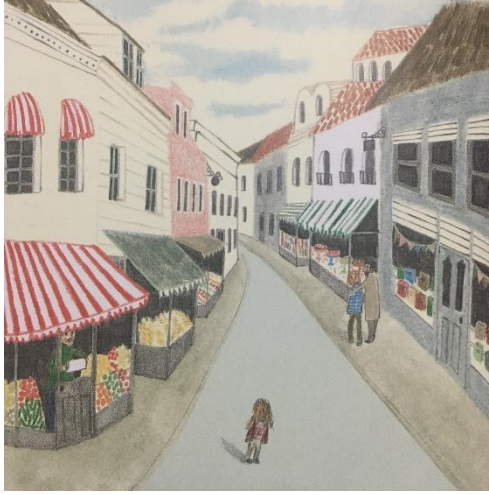
Metin Örnekleri

Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Gezegenimizi Yiyip Bitirdiğimizde	<i>Bize kala kala...Para kalacak! (s.16)</i>
2. Gezegenimizi Yiyip Bitirdiğimizde	<i>Bize kala kala...Altın kalacak! (s.18)</i>

Görsel Örnekleri*Gezegelimizi Yiyip Bitirdiğimizde, s.17***2g) Diğer Ekonomik Etkinliklere İlişkin Metin ve Görsel Örnekleri****Metin Örnekleri**

Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Balıkçı Osman	<i>“Günaydın Osman! O elindeki olta mı ne? Yoksa köprüye balık tutmaya mı gidiyorsun? (s.25)</i>
2. Tim’le Bir Gün	<i>Ya da çok ünlü bir çikolatacı olabilir. (s.21)</i>
3. Çeşme ve Rüzgâr	<i>Çeşmenin yanındaki balıkçıdan balık seçiyorlardı. (s.18)</i>
4. Farklı Ama Aynı	<i>...ağıla geldiklerinde çobanın kucığında uyuyakalmıştı. (s.6)</i>
5. Yazı Yazan İnekler	<i>Çiftçi Ali Baba’nın bir sorunu varmış. (s.1)</i>

Görsel Örnekler

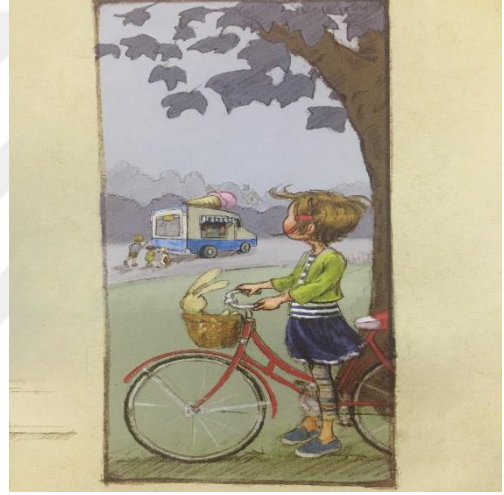
Savaşın Başladığı Gün, s.15

Tim'le Bir Gün, s.21

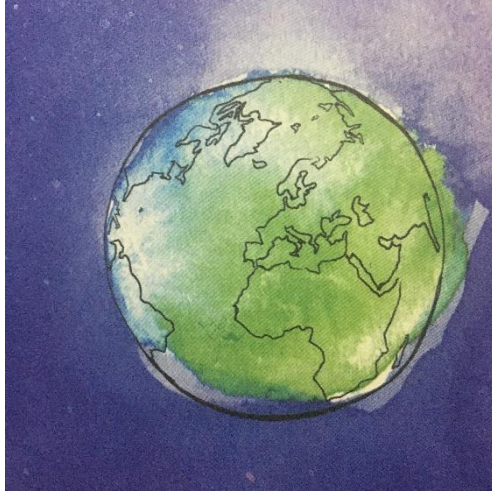
Balıkçı Osman, s.5-6

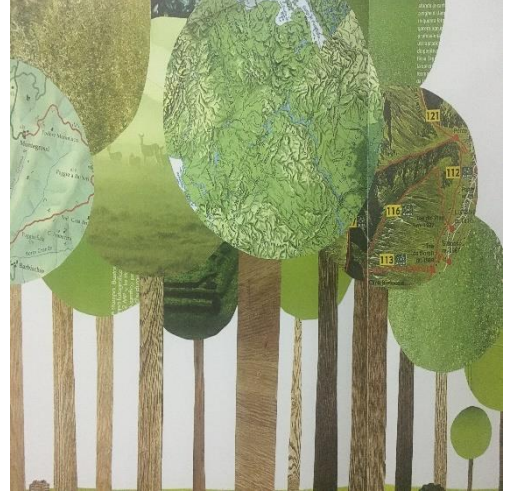
Madeline Finn ile Kütüphane Köpeği, s.2

Zafer Kimin, s.12

Kayıktaki Çocuk, s.40

Gezegemizi Yiyip Bitirdiğimizde, s.7-8

Dünyanın En Yüksek Kitap Dağı, s.27-28

4) Resimli Çocuk Kitaplarında Geçen Afet ve Çevre Sorunlarına İlişkin Metin ve Görsel Örnekler

4a) Afetler Kavramına İlişkin Metin ve Görsel Örnekler

Metin Örnekleri

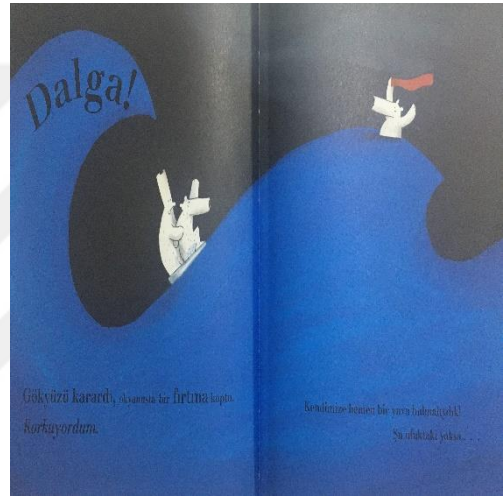
Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Hoş Geldiniz	Gökyüzü karardı, okyanusta bir fırtına koptu. (s.7)
2. Uçarı Kaçarı Sözcükler	...şimdi de bir fırtına onları denize uçurdu. (s.12)

3. Nokta	<i>Aaa! Kar fırtınasına yakalanmış bir kutup ayısı. (s.4)</i>
4. Bu Kış Kimse Üşümeyecek	<i>Gökyüzü kapkara olmuş, fırtına çıkmıştı. (s.13)</i>
5. Eve Yolculuk	<i>Fırtına geçtiğinde, dev dalgaların onları çok uzaklara sürüklemiş olduğunu fark ettiler. (s.22)</i>

Görsel Örnekleri

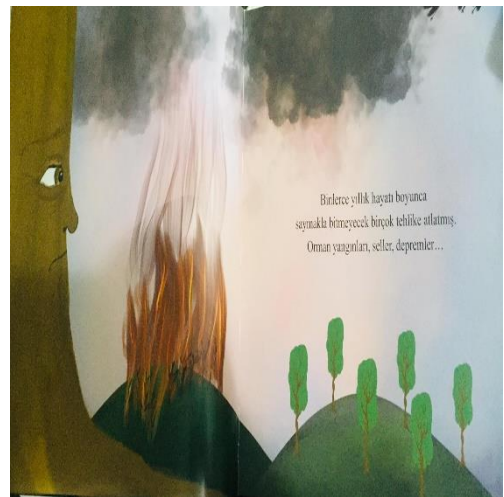
Bu Kış Kimse Üşümeyecek, s.19-20

Hoş Geldiniz, s.7-8

Fırtınalı Gece, s.5-6

Bilge Ağaç Tornuk ile Ağaçkakan Tuki, s.3-4

Ördek Tatilde, s.19-20

4b) Çevre Sorunları Kavramına İlişkin Metin ve Görsel Örnekler

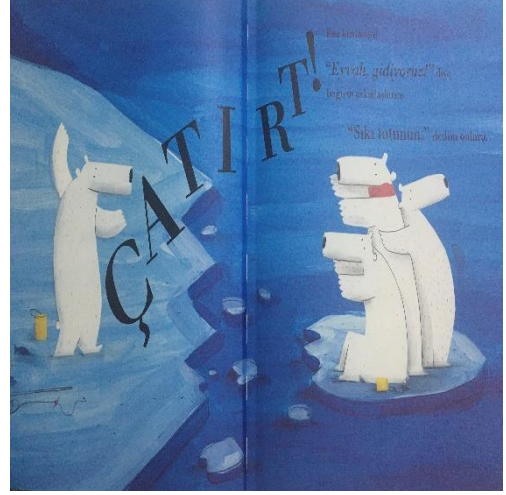
Metin Örnekleri

Kitabın Adı	Örnek Cümle
1. Fare ile Dağ	<i>Fakat meydandaki çeşme, savaş yüzünden kırılmıştı ve su boşa akıyordu. (s.18)</i>
2. Balıkçı Osman	<i>Osman'ın çerçöpten başka bir şey tuttuğu yoktu. Unutulmuş, kaybedilmiş, çöpe atılmış şeyler... (s.15)</i>
3. Çeşme ve Rüzgâr	<i>Tam o sırada birkaç kişi çeşmenin dibine çöp attı. (s.18)</i>
4. Gezegenimizi Yiyip Bitirdiğimizde	<i>Dünyadaki buzullar eridiğinde... (s.2)</i>
5. Hoş Geldiniz	<i>Buz kırılmıştı! Eyvah gidiyoruz! (s.4)</i>

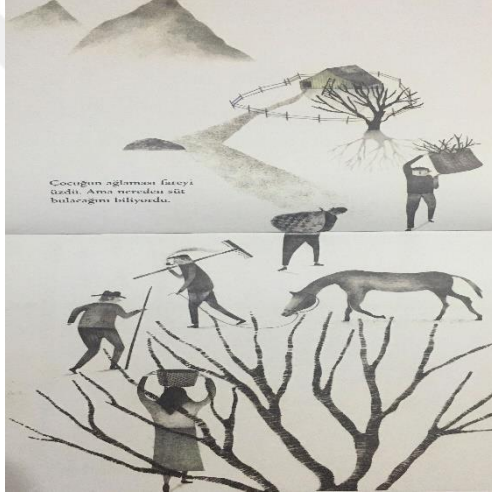
Görsel Örnekleri

Gezegemizi Yiyip Bitirdiğimizde, s.5

Hoş Geldiniz, s.3-4

Fare ile Dağ, s.9-10

Savaşın Başladığı Gün, s.9-10

Balıkçı Osman, s.15-16

5. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu araştırmada 107 resimli çocuk kitabının metinlerinde ve görsellerinde bulunan coğrafi kavramlar incelenmiştir. Öğretmenler ve veliler, bu araştırmada incelenen resimli çocuk kitaplarının görsellerinde ve metinlerde geçen coğrafi kavramlara bakarak çocukları için ihtiyaç duydukları resimli çocuk kitabını seçebilirler. Bu seçim, çocukların hem resimli çocuk kitaplarının akademik yaşama olan katkılarından faydalanmalarına hem de öğrenimi yapılması planlanan coğrafi kavramların öğretim aşamasının zenginleşmesine yardımcı olacaktır.

Araştırma kapsamında incelenen resimli çocuk kitaplarının metinlerinde geçen fiziki coğrafya kavramları sırasıyla; iklim ve atmosfer (173), konum ve harita (129), sular coğrafyası (117), bitki örtüsü (84), yer şekilleri (68) ve toprak (42)'tir. Beşeri-ekonomik coğrafya kavramları; ulaşım (129), nüfus-yerleşme ve kültür (93), tarım, ziraat ve hayvancılık (30), diğer ekonomik etkinlikler (20), turizm ve madenler-enerji kaynakları (4)'tür. Resimli çocuk kitaplarının metinlerde sanayi kavramına hiç rastlanılmamıştır. Son olarak bölgesel ve afet-çevre sorunlarına ilişkin kavramlar; bölge, kıta ve ülke (64), çevre sorunları (47) ve afetler (25) olarak sıralanmaktadır. İncelenen resimli çocuk kitaplarının metinlerinde toplamda 1029 coğrafi kavram tespit edilmiştir.

Araştırmada resimli çocuk kitaplarının görselleri de incelenmiş ve bunlarda geçen coğrafi kavramlar da belirlenmiştir. Buna göre fiziki coğrafya kavramları; bitki örtüsü (309), sular coğrafyası (220), iklim ve atmosfer (207), yer şekilleri (154), toprak (82) ve konum ve harita (71) olarak sıralanmıştır. Beşeri-ekonomik coğrafya kavramları; nüfus-yerleşme ve kültür (261), ulaşım (165), diğer ekonomik etkinlikler (51), tarım, ziraat ve hayvancılık (33), madenler-enerji kaynakları (4), sanayi (3) ve turizm (1) şeklinde sıralanmaktadır. Bölgesel ve afet-çevre sorunlarına ilişkin tespit edilen kavramlar ise; bölge, kıta ve ülke (38), çevre sorunları (33) ve afetler (10) olarak belirlenmiştir. Resimli çocuk kitaplarının görsellerinde belirlenen coğrafi kavramların toplam sayısı 1642'dir.

İncelenen metinler içerisindeki en fazla coğrafi unsur barındıran resimli çocuk kitabı Kayıktaki Çocuk'tur. Bu kitabın metinlerinde toplamda 65 adet coğrafi unsur tespit edilmiştir. Kitapta fazla tespit edilen coğrafi unsur ulaşım (20), en az tespit

edilen coğrafi unsur ise bitki örtüsü (1)'dir. Konum ve harita, toprak, sanayi, turizm, madenler-enerji kaynakları, diğer ekonomik etkinlikler, afetler ve çevre sorunlarına ilişkin bir unsura rastlanılmamıştır.

Kayıktaki Çocuk'tan sonra metinlerinde en fazla coğrafi unsuru barındıran ilk 10 resimli çocuk kitabı ise şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Kayıktaki Çocuk (65)
2. Sen Uyurken (47)
3. Minik Tohum (34)
4. Hoş Geldiniz (31)
5. Fare ile Dağ (26)
6. Memo ve Ay (25)
7. Mavi Şehir Sarı Şehir, Mona Lisa'yı Kim Çaldı? Farklı Ama Aynı, Taştan Adımlar (24)
8. Gezegenimizi Yiyip Bitirdiğimizde, Ayı'nın Anlatacak Bir Hikayesi Var, Bilge Ağaç Tornuk ile Ağaçkakan Tuki (23)
9. Yediuyur Nerede Uyur?, Çeşme ve Rüzgâr (22)
10. Küçük Ağaç, Küçük Cesur Tavşan Hopi (21)

Araştırma kapsamında resimli çocuk kitaplarının içerisindeki görseller de incelenmiştir. Görsellerinde en fazla coğrafi unsuru barındıran resimli çocuk kitabı Sen Uyurken'dir. Bu kitapta 19 konum ve harita, 1 yer şekilleri, 3 bitki örtüsü, 9 su, 16 nüfus-kültür ve yerleşme, 8 tarım, ziraat-hayvancılık, 5 ulaşım ve 19 bölge, kıta ve ülke unsurlarına rastlanmıştır. Toplamda 80 coğrafi unsura rastlanan bu resimli çocuk kitabında iklim ve atmosfer, toprak, sanayi, turizm, madenler-enerji kaynakları, diğer ekonomik etkinlikler, afetler ve çevre sorunlarına ilişkin bir unsur tespit edilmemiştir.

Sen Uyurken isimli resimli çocuk kitabından sonra görsellerinde en fazla coğrafi unsuru barındıran ilk 10 resimli çocuk kitabı ise şöyledir:

1. Sen Uyurken (80)
2. Sayıların En Büyüğü (58)
3. Kırmızı Elma (54)
4. Sıradan Bir Okul Günü (52)

5. Kayıktaki Çocuk (48)
6. Bilge Ağaç Tornuk ile Ağaçkakan Tuki (41)
7. Yolculuk (40)
8. Bir Dedenin Kalbi, Farklı Ama Aynı (39)
9. Sopa ile Taş, (37)
10. Mavi Şehir Sarı Şehir, Eve Yolculuk, Modern Mağara Çocuğu Tek (35)

Genel olarak her resimli çocuk kitabında en az 1 tane coğrafi unsurun bulunmasına karşın Arkadaşım Korku, Bu Kitabın Ortasında Duvar Var, Seni Çok Seviyorum Kokuşuk Surat, Mış Gibi, Tarçın'ın Kaybolan Havuçları, En Muhteşem Şey, Üzüntü Kapını Çaldığında, Ben Sandalye Değilim, Çorbamda Zürafa Var, Öfkелendiğinde... ve Gönül Kuşu isimli resimli çocuk kitaplarının metinlerinde herhangi bir coğrafi unsura rastlanılmamıştır.

Bu duruma benzer olarak Arkadaşım Korku, Yüzyüz, Nokta, Bu Kitabın Ortasında Duvar Var, Sabırsız Tırtıl, Komşudaki Tiyatro, Babam Uyumak Bilmiyor, Üzüntü Kapını Çaldığında, Kütüphanedeki Aslan, Çorbamda Zürafa Var, Kaşal, Koca Roni ve Dünyayı Gezmek İsteyen Horoz isimli resimli çocuk kitaplarının görsellerinde de herhangi bir coğrafi unsur tespit edilmemiştir.

Bunlara ek olarak Bu Kitabın Ortasında Duvar Var, Çorbamda Zürafa Var, Arkadaşım Korku ve Üzüntü Kapını Çaldığında isimli resimli çocuk kitaplarının hem görsellerinde hem de metinlerinde herhangi bir coğrafi unsur ögesi bulunmamaktadır. Böylece, metinlerinde coğrafi unsur tespit edilemeyen resimli çocuk kitaplarının toplam sayısı 11; görsellerinde coğrafi unsur tespit edilemeyen resimli çocuk kitaplarının sayısı ise 13 ve hem metinlerinde hem de görsellerinde coğrafi unsur tespit edilemeyen kitapların toplam sayısının 4 olduğu görülmektedir.

Resimli çocuk kitaplarının her yaştan çocuklar için önemli bir öğretim aracı olduğu söylenebilir. Bu kitaplar içerisinde coğrafi kavramların olması çocukların coğrafya ile tanışarak çevrelerini daha yakından tanımalarına yardımcı olabilecek önemli bir durumdur. Yani kitaplar içerisinde coğrafi unsurların bulunması çocuk ve ebeveyn için ekstra öğretici bir öğretim aracı görevi görecektir. Bu yüzden, incelenen 107 kitap içerisindeki sözü geçen bazı kitaplarda coğrafi unsur öğelerinin bulunmaması, bu kitapların nitelsiz veya işlevsiz olduklarını göstermemektedir. Bu kitaplar ile ilgili yapılabilecek muhtemel yorum; bu kitapların coğrafi unsurlar

açısından eksik olduklarına yöneliktir. Ayrıca bu kitapların kendi içerisinde oldukça tutarlı, kaliteli ve işlevsel bir yapıya sahip oldukları da söylenebilir.

İncelenen 107 resimli çocuk kitabının metinlerinde sanayi ögesine hiç rastlanılmaması da bulunan sonuçlardan bir diğeridir. Ayrıca bu kitapların görsellerinde de sanayi ögesine 3 kez rastlanılmıştır. Bu durum, resimli çocuk kitaplarının genel olarak çocuklara yönelik hazırlanmasından kaynaklanabilir. Sanayi kavramı daha çok yetişkinlerin ilgi alanına girdiği ve bir iş sektörünü çağrıştırdığı düşünülürse, bu kavram çocuklara kasıtlı olarak yansıtılmamış olabilir. Çünkü sanayi ortamlarında yetişkinler çalışmakta ve bu ortamlarda çocuklarla ilişkili bir durum sezilmemektedir. Bu açıdan düşünüldüğünde, yazarlar ve çizerlerin bu öğelere kitaplarında yer vermemesi makul bir zemine oturtulabilir. Buna karşın sanayinin getirdiği sorunlar, çevreye olası olumsuz etkileri ve beraberinde getirdiği kirlilik çeşitleri göz önünde bulundurulduğunda, çocuklarda daha iyi bir çevre bilinci ve duyarlılığı oluşması açısından bu tarz kitapların yayımlanması da önemlidir.

Tablo 1, 2, 3 ve 4 incelendiğinde, resimli çocuk kitaplarının metinlerinde en sık geçen coğrafi ögenin iklim ve atmosfer (173) olduğu ve toplam coğrafi kavramlar arasından görülmektedir. Bu durum, olay örgüsünü içeren hemen hemen her kitapta bir iklim olması gerekliliğinden kaynaklanmış olabilir.

Alptekin (2018) 3-6 yaş aralığındaki çocuklar için hazırlanmış hem yerli hem de yabancı resimli çocuk kitaplarındaki fen kavramlarını ve bu kavramların dağılımını incelemiştir. İçerik analizi yöntemiyle incelediği 55 resimli çocuk kitabında yaşam bilimi, fiziksel bilimler ve dünya ve uzay bilimleri ile ilgili kavramlara yer verildiğini tespit etmiştir. Benzer şekilde Sackes, Trundle ve Flevares (2009) de 73 resimli çocuk kitabını incelemiş ve bunlardaki fen kavramlarını ortaya çıkarmıştır. Günşen ve Uyanık (2021) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, resimli çocuk kitaplarının fen eğitiminde kullanılabilecek etkili bir ders materyali olduğuna dikkat çekilmiştir. Aynı araştırmada fen temalı bazı resimli çocuk kitapları tanıtılmış, eğitimde kullanım şekillerine dikkat çekilmiş ve resimlendirilerek örnekler sunulmuştur. Her üç araştırmada da araştırmacılar, çocukların fen bilimlerini bu kitaplar üzerinden daha iyi öğrenebileceğine vurgu yapmaktadır. Resimli çocuk kitaplarının, içerisindeki karakterler, olaylar ve resimler sayesinde çocukların ilgisini çektiği ve öğrenimi kolaylaştırmaya yardımcı olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada tespit edilen

coğrafi kavramlar sayesinde veliler ve öğretmenler hangi kitabın hangi coğrafi kavram için kullanılabileceğine dair bir fikir sahibi olabilecektir.

Akbaş (2002) 6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler öğretim müfredatındaki dünyanın özellikleri ve coğrafi konum ile ilgili kavramları anlama seviyelerini ve bu kavramlara ilişkin kavram yanlışlarını ortaya çıkarmayı amaçladığı araştırmasında öğrencilerin bu kavramları anlamakta zorlandıklarını ifade etmektedir. Ayrıca öğrencilerin bu kavramlara ilişkin pek çok kavram yanlışlığı yaşadığını ve kavramları birbiriyle karıştırdıklarını belirtmektedir. Benzer şekilde Kaymak (2003) da 6. sınıf öğrencilerinin coğrafya ve sosyal bilgiler derslerindeki doğal afet kavramlarına ilişkin anlama düzeylerini ve kavram yanlışlarını ortaya çıkarmayı amaçladığı çalışmada öğrencilerin bu kavramlara ilişkin anlama sorunu yaşadıklarını gözler önüne sermiştir. Kaymak (2003) ve Akbaş (2002), raporlaştırdıkları bu sorunların temel kaynağının ders öğretiminden, öğretmenlerden, müfredattan ve ders içi materyallerin kullanımından kaynaklandığını savunmaktadırlar.

Yılar (2007) 5. sınıfa devam eden 150 öğrencinin coğrafyadaki bazı güncel kavramlara ilişkin anlama düzeylerini ve kavram yanlışlarını anket yoluyla tespit etmiştir. Sonuçta öğrencilerin bu kavramlara yeterince hâkim olmadıklarını ve kavram yanlışlarına sahip olduklarını ifade etmektedir. Ögün (2010) de örneğine dâhil ettiği 6. sınıf öğrencilerinin, hayat bilgisi ve sosyal bilgiler dersi kapsamında ele alınan bazı coğrafi kavramların, öğrenciler tarafından yeterince anlaşılmadığına vurgu yapmaktadır. Üstelik Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenler tarafından sıklıkla başvuru alan ders kitaplarının yetersiz olduğuna ve daha somut ve zengin materyallerin kullanılması gerektiğine dikkat çekmektedir.

Bunların yanı sıra Kayacan (2010), Arslan (2018), Talay (2011), Bitlisli (2014) ve Avcı (2015) 6. sınıf öğrencilerinin, Aydemir (2014) 7. sınıf öğrencilerinin, Boz (2019) 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler müfredatındaki coğrafi kavramlara yönelik kavram yanlışlarını belirlemiştir. Bunlara ek olarak Cinal (2019) ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin coğrafi kavram yanlışlarını tespit etmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin coğrafi bileşen ve unsurlara dair kavram yanlışları olduğu ortaya çıkmıştır. Daha erken yaşlarda resimli çocuk kitaplarıyla tanışan/tanıştırılan

çocukların, söz konusu araştırmalardaki sorunlarla karşılaşma ihtimallerini daha düşük olacağı söylenebilir.

Alaca (2011) coğrafi kavramların öğrenilerek akademik başarı sağlanmasında, görsellerin önemli bir yeri olduğunu öne sürmektedir. Resimli çocuk kitaplarının içerisindeki görseller de öğrencilerin yaşına hitap etmekte ve uygun bir ortamı oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Özkan Kılıç, Güleç ve Genç (2014) ve Sağsöz (2019) de resimli çocuk kitaplarının, coğrafya öğretiminde kullanılabilecek etkili bir materyal olduğunu ifade etmektedir.

Uluslararası alanyazında yapılan pek çok çalışmada resimli çocuk kitaplarının, öğrencilerin coğrafi kavramları anlamalarını kolaylaştırmada, akademik başarılarını arttırmada ve coğrafyayı sevmelerinde etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. (Curtis, 2017; Dolan, 2017; Dowd, 2007; Hannibal, Vasiliev ve Lin, 2002; Lin, 2002; Macken, 2010; Marra, 2007; Pike 2016; Pritchard 2007). Bu araştırmalar resimli çocuk kitaplarının coğrafya öğretimindeki yerini göstermektedir.

Mevcut araştırmada incelenen resimli çocuk kitaplarının görsellerinde 1642, metinlerinde 1025 coğrafi kavram bulunduğu tespit edilmiştir. Başta ilköğretim kademesi olmak üzere her eğitim kademesindeki öğretmenlerin bu resimli çocuk kitaplarını kullanması durumunda bu kavram yanlışlığı ve akademik başarı sorunlarının ortadan kalkarak öğretimin zenginleşeceği söylenebilir.

Gül (2013) beyin fırtınası yönteminin coğrafi kavram bilgisinin öğretimi ve kalıcılığına olan etkisini incelediği araştırmasında meslek lisesindeki öğrencilerle deney-kontrol gruplu olarak çalışmıştır. Araştırma sonucunda beyin fırtınası yönteminin, coğrafi kavram bilgisinin öğretimi ve kalıcılığı üzerindeki etkisi kanıtlanmıştır. Benzer şekilde Akyol Gök (2014) kavram haritası tekniğinin 6. sınıf öğrencilerinin coğrafi kavramları anlama düzeyleri üzerindeki etkisini incelemiş ve bu tekniğin öğrencilerin için önemli olduğunu ifade etmiştir. Resimli çocuk kitabı kullanımı da okul öncesi ve ilköğretim yaş düzeyindeki çocukların coğrafya konulu kavramları öğrenmelerinde kullanılabilir ve doğru bir öğrenmeye olumlu etkisi olabilir.

Köroğlu (2019) bilgisayar destekli kavram karikatürlerinin ve kavramsal değişim metnlerinin 6. sınıf öğrencilerinin coğrafya kavramlarına ilişkin kavram yanlışlarının giderilmesine etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda bilgisayar destekli kavram karikatürlerinin ve kavramsal değişim metnlerinin, öğrenciler üzerinde olumlu bir etki bıraktığı görülmüştür. Şeyihoğlu (2019) da 6. sınıf öğrencilerinin coğrafya kavramlarını anlamalarında dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürlerinin etkisini araştırmıştır. Mevcut araştırmada da resimli çocuk kitapları materyalindeki coğrafi kavramlar tespit edilmiş ve ebeveynlere, akademisyenlere ve öğretmenlere bunların kullanımı konusunda öneriler verilmiştir.

Çeşitli araştırmalarda coğrafya kavramlarına ilişkin farkındalıkların geliştirilmesi, kavram yanlışlarının giderilmesi, akademik başarının sağlanması ve öğrencilerin coğrafyaya yatkın hale gelmeleri için farklı yöntem, teknik ve stratejiler kullanılmıştır (Akyol-Gök, 2014; Akbaş, 2002; Arslan, 2018; Avcı, 2015; Aydemir, 2014; Bitlisli, 2014; Cinal, 2019; Gök, 2013; Kayacan, 2010; Köroğlu, 2019; Seyihoğlu, 2019; Yılar, 2007). Resimli çocuk kitapları da öğrencilerin coğrafya dersine ve coğrafi kavramlara ilişkin ihtiyaçlarının giderebilecek etkili bir ders materyali olarak gösterilebilir.

Durmaz ve Çetinkaya (2020) en çok satışı yapılan ilk 50 çeviri resimli çocuk kitabının kültürel öğelerini incelemiştir. Kitaplardaki milli ve yabancı kültür öğelerini tespit etmelerinin yanı sıra kitaplarda bulunan coğrafi unsurları da belirlemişlerdir. Buna göre bu kitaplarda en fazla orman, bahçe ve ev kavramlarının geçtiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca ağaç, ahır, ayçiçeği tarlası, çayır, çöl, şehir, nehir, göl, ahır, deniz, kasaba vb. gibi kavramlar da bulmuşlardır. Bu araştırma da Durmaz ve Çetinkaya (2020)'nın araştırmasıyla paralellik göstermiş ve incelenen resimli çocuk kitaplarının içerisinde bitki örtüsü, su, ekonomik faaliyet, nüfus-yerleşme vb. gibi bileşenlere rastlanılmıştır.

Özkan-Kılıç, Güleç ve Genç (2014) okul öncesine ait resimli çocuk kitaplarını coğrafi kavramlar açısından incelemiştir. Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda en fazla yer alan coğrafi kavramın yer, en az yer alan coğrafi kavramın harita olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmada da fiziki coğrafya başlığındaki resimli çocuk kitaplarının görsellerinde en az bulunan değer harita olduğu saptanmıştır. Bu yönden

bu araştırma Özkan-Kılıç, Güleç ve Genç (2014)'in araştırmasıyla benzerlik göstermektedir.

Mert, Albayrak ve Serin (2013) sadece çeviri olan resimli çocuk kitaplarını incelemiş ve kitapların içerisindeki kültür aktarımı öğelerini tespit etmiştir. İncelenen kitaplardaki coğrafi kavramların da oldukça fazla olduğunu ifade ettikleri araştırmalarında, bu durumun çocukların coğrafya öğrenimleri için iyi olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde bu araştırmanın bulgularına bakıldığında da resimli çocuk kitaplarındaki coğrafi unsurlar görülmekte ve bu unsurlar çocukların coğrafya eğitimi için önemi göze çarpmaktadır.

Erhan (2020)'nın araştırmasında 2015 yılında basımı yapılan 40 resimli çocuk kitabı seçilmiş ve bu kitaplardaki kültürel farkındalık bileşenleri incelenmiştir. Kitapların metinleri içerisindeki bileşenlerden en fazla olanının harita olduğuna ve en az olanın kültürel ön yargılardan kaçınma ve beslenme ve yemek farkındalığı olduğuna ilişkin bulgular elde etmiştir. Ayrıca resimli çocuk kitabının görsellerinde en fazla yer alan bileşenin coğrafi yaşam koşulu en az yer alan bileşenin giyim farklılığı ve inanç sembolleri olduğunu belirtmektedir. Bu araştırmada incelenen resimli çocuk kitaplarının metinlerinde bulunan konum ve harita 129 tanedir. Coğrafi yaşam koşulu olarak ifade edilebilecek nüfus ve yerleşme ise görseller içerisinde ikinci sırada yer alarak 261 tanedir. Mevcut araştırma Erhan (2020)'in araştırmasıyla benzerlik göstermektedir.

6. ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırmacılara ve ebeveynlere yönelik çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler;

- Bu araştırmada resimli çocuk kitaplarındaki coğrafi kavramlar belirlenmiştir. Araştırma, farklı okuma kitapları kullanılarak da tekrarlanabilir.
- Araştırma kapsamında resimli çocuk kitaplarındaki coğrafi kavramlar incelenmiştir. Başka araştırmacılar farklı kavramlara odaklanarak ebeveynlere kitap seçme amaçları doğrultusunda rehberlik edebilir.
- Araştırma kapsamında 102 resimli çocuk kitabı kullanılmıştır. Bu sayı artırılarak araştırmanın örneklemini genişletilebilir.

- Mevcut araştırmada seçilen kitaplar rastgele olarak belirlenmiştir. Başka araştırmacılar belirli bir ölçüt üzerinden farklı kitaplar belirleyebilir ve araştırma amaçları doğrultusunda yeni sonuçlara ulaşabilirler.
- Bu araştırmayı, çocuklarına coğrafi farkındalık kazandırmak isteyen ebeveynler inceleyebilir ve buradaki kitaplardan kendi istekleri doğrultusunda seçerek faydalanabilir.
- Bu araştırmada resimli ocuk kitapları doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmacılar, resimli ocuk kitaplarındaki coğrafi kavramları deneysel bir araştırma sürecinde kullanabilir.
- Araştırma kapsamında resimli ocuk kitaplarındaki coğrafi kavramlar tespit edilmiştir. Sınıf ğretmenleri ve Sosyal Bilgiler ğretmenleri bu araştırmayı inceleyerek sınıflarında coğrafi kavramların ğretiminde resimli ocuk kitaplarını kullanabilirler.

7. KAYNAKÇA

- Akbaş, Y. (2002). *İlköğretim 6. sınıf ğrencilerinin coğrafi kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanılgıları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Akbulut, G. (2004). Coğrafya ğretimi ve yaratıcı düşünce. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(2), 215-223.
- Akinoğlu, O. (2006). Coğrafya eğitimi ve toplum. *Marmara Coğrafya Dergisi* (13), 25-48.
- Akyol Gök, . (2014). *6. Sınıf sosyal bilgiler dersinde, ülkemizin kaynakları ünitesinde kavram haritası tekniğinin başarı, tutum ve kalıcılığa etkisinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Alaca, E. (2011). *Orta ğretim tarih programlarında coğrafya kavramları ve ğretimi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Alaz, A. (2007). *Coğrafya ğretiminde çoklu zek uygulamaları*. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Alptekin, Z. D. (2018). 3-6 yaş grubu çocuklara yönelik yayımlanan resimli hikâye kitaplarının kavram gelişimine katkısı ve temel fen kavramları açısından incelenmesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 2(1), 76-86.
- Altan, M. & Ünalı Eser, Ü. (2021). Use of non-classroom learning environments in geography education: garden-based education. *E-International Journal of Pedandragogy (e-ijpa)* 1(2), 78-93. Doi: <https://trdoi.org/10.27579808/e-ijpa.39>.
- Arslan, M. (2018). *Ortaokul sosyal bilgiler ders kitaplarında yeryüzünde yaşam ünitesi coğrafi kavram ve mekânlar konularına yönelik öğrencilerin akademik başarılarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Artvinli, E. and Kaya, N. (2010). 1992 International charter on geographical education and its reflections in Turkey. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 93-127.
- Atasoy, B. 2002. *Fen öğrenimi ve öğretimi*. Gündüz Yayıncılık, Ankara.
- Avcı, G. (2015). *Altıncı sınıflarda sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin coğrafi kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışlarının belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Aydemir, A. (2014). *Ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin beşeri coğrafya kavramlarına ilişkin algılarının kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Balcı, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem Akademi.
- Baydil, E. (2004). *Coğrafyaya giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bilgin, N. (2014). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. (3. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Birch, J. and Palmer, J. (2004). *Geography in the early years*. London and New York: Routledge.

- Bitlisli, N. (2014). *6. Sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi yeryüzünde yaşam ünitesinde geçen coğrafi kavramları algılama düzeyleri ve kavram yanlışları (Bayburt örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi, Giresun.
- Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education: An introduction to theories and methods*. Pearson.
- Bowen, G. A. (2009). *Document analysis as a qualitative research method*. Qualitative Research Journal, 9(2), 27-40.
- Boz, E. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin temel coğrafi kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışları (Amasya ili örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi, Amasya.
- Bryman, A. (2012). *Social research methods*. Oxford University Press.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2022). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Cinal, C. (2019). *İlkokul 4. Sınıf öğrencilerinin coğrafi kavram yanlışlarına yönelik bir inceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi, Giresun.
- Ciravoğlu, Ö. (1998). *Çocuk edebiyatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Creswell, J. W. (2017). *Educational research Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Pearson Merrill Prentice
- Cullinan, B., & Galda, L. (1994). *Literature And The Child* (3. b.). U. S.: Harcourt Brace Company.
- Curtis, J. (2017). Value of using picture books in geography. *The Journal For Educators*, 36(3), 15-30.
- Cürebal, İ. (2010). *Genel coğrafya*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Demirci, S. (2019). *Dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürlerinin sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde*

kavramsal anlamaya etkisinin karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trabzon Üniversitesi, Trabzon.

Demirel, Ş. (2010). *Çocuk, çocuğun gelişim özellikleri, ihtiyaçları ve ilgi alanları.*

Ankara: Pegem Akademi.

Doğanay, H. ve Sever, R. (2011). *Genel ve fiziki coğrafya.* Pegem Akademi, Ankara.

Dolan, A. M. (2017). *Engaging with the world through picture books.* in Scoffham, S. (ed) *Teaching Geography Creatively.* London: Routledge.

Dowd, F. (1990). Geography is children's literature, math, science, art and a whole world of activities. *Journal of Geography*, 89(2), 68–73.

Efe, R. (1996). Coğrafyada yeni yaklaşımlar, coğrafya eğitiminde metod ve teknikler. *Marmara Coğrafya Dergisi* (1), 135-149.

Erdal, K. (2008). Çocuk edebiyatı ve çocuk kitapları. *Milli Eğitim Dergisi*(178), 156-165.

Ergen, E. (2009). *Kavramların algılatılmasında resimli çocuk kitaplarının rolü bağlamında "simyacının hediyesi" öyküsü için çocuk kitabı tasarımı.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erhan, G. (2020). Resimli çocuk kitaplarının barış eğitimi bileşenlerinden" kültürel farkındalık" bileşeni açısından incelenmesi. *Journal of Faculty of Letters/Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 37(1).

Fromboluti, C. S. (1999). *Helping your child learn geography.* Office of Educational Research and Improvement, U.S. Department of Education.

Galda, L. (1993). Visual literacy: exploring art and illustration in children's books. *Reading Teacher*, 46(6), 506-516.

Gönen, M. (1988). Çocukta kişilik gelişimi ve benlik kavramı. *Okul Öncesi Eğitimi Dergisi*, 20(35).

Gönen, M. (1994). Okul öncesi çocuk kitaplarının özellikleri nelerdir? M. R. Şirin içinde, *Çocuk edebiyatı, 99 soruda çocuk dizisi.* İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

- Gönen, M., & Işıtan, S. (2006). Resimli çocuk kitaplarının benlik kavramıyla ilgili konuları içermesi yönünden incelenmesi. *II. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildiri Kitabı* (s. 413-420). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Gönen, M., Aydos, E., Şentürk, Ç., Karacan, G., Kahraman, C., & Tuna, P. (2013). Resimli çocuk kitaplarının içerik ve fiziki özelliklerinin incelenmesi. *65th OMEP world assembly and congress*, (s. 1-14). Shanghai.
- Gül, M. (2013). *Beyin fırtınası öğretim tekniğinin coğrafi kavramların öğretimi ve kalıcılığı üzerindeki rolü (Erzurum örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Güleç, Ç., & Geçgel, H. (2005). *Çocuk edebiyatı*. Ankara : Kök Yayıncılık.
- Güleryüz, H. (2003). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş, Z. (2007). *İlköğretimde çocuk edebiyatı* (1. b.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Günşen, G. ve Uyanık, G. (2021). Fen temalı bilgi veren resimli çocuk kitaplarının fen öğrenmedeki önemi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1573-1598.
- Gürel, Z., Temizyürek, F., & Şahbaz, N. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Öncü Kitap.
- Hall.Akinoğlu, O. (2005). Coğrafya eğitiminin etkililiği ve sorunları. *Marmara Coğrafya Dergisi* (12), 77-96.
- Hannibal, M. A. Z., Vasiliev, R., & Lin, Q. (2002). Teaching young children basic concepts of geography: A literature-based approach. *Early Childhood Education Journal*, 30(2), 81–86.
- Hawkins, K. (2007). *The story so far... A cry for justice: The use of children's literature in facilitating preschoolers' awareness of, and sensitivities to social justice issues*. Paper presented at the 15th annual conference of the Australian Research in Early Childhood Education, Frankston, Victoria.
- Hoepfl, M. C. (1997). Choosing qualitative research: A primer for technology education researchers. *Journal of Technology Education*, 9(1), 47-63.

- Hunt, P. (1999). *Understanding children's literature*. London: Routledge.
- İncekara, S. (2007). Ortaöğretim coğrafya eğitiminde uluslararası eğilimler ve Türkiye örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi* (16), 109-130.
- Karakuş, U. (2009). Coğrafya'da deneysel gözlem uygulaması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 15-22, Kırşehir.
- Karasar, N. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayacan, Z. (2010). *İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin coğrafi koordinatlarla ilgili kavram yanlışları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Kaymak, F. (2003). *İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin doğal afetlerle ilgili kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Kepenekçi Karaman, Y. ve Aslan, C. (2011). *Okul öncesi döneme seslenen kitaplarda çocuk hakları*. Ankara: Ankara Üniversitesi ÇOGEM Yayınları.
- Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kızılçaoğlu, A. (2007). Harita becerilerine pedagojik bir bakış. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 341-358.
- Koç, H. ve Aksoy, B. (2012). Coğrafya eğitiminde bölge kavramı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 25, 319-339.
- Koyuncu, S., & Kaptan, Y. (2005). Çocuk kitaplarında görsel anlatım ve tasarım sorunları. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, 104(105), 256-273.
- Kozak, M. (2017). *Bilimsel araştırma: Tasarım, yazım ve yayım teknikleri*. Detay Yayıncılık.
- Köroğlu, Y. (2019). *Bilgisayar destekli kavram karikatürleri ve kavramsal değişim metinlerinin kavram yanlışlarını giderme üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trabzon Üniversitesi, Trabzon.

- Kubat, U. (2018). Okul dışı öğrenme ortamları hakkında fen bilgisi öğretmen adaylarının görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 111-135.
- Lukens, J. R. (1986). *A critical handbook of children's literature*. New York: Longman.
- Lüle, E. (2007). Yedi farklı çocuk kitabının çocuk yazını ilkelerine uygunluğunun değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 17-30.
- Macken, C. T. (2003). What in the world do second graders know about geography?: Using picture books to teach geography. *The Social Studies*, 94(2), 63-68.
- Marra, D. A. (1996). Teaching to the National Geography Standards through children's picture books. *Journal of Geography*, 95(4), 148-152.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass.
- Mert, O.-Albayrak, F. ve Serin N. (2013). Çeviri çocuk kitaplarının kültür aktarımı açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(3), 58-73.
- Nicholas, J. L. (2007). *An exploration of the impact of picture book illustrations on the comprehension skills and vocabulary development of emergent readers*. Baton Rouge: Louisiana State University.
- O'Leary, Z. (2017). *The essential guide to doing your research project*. SAGE Publications Inc.
- Oğuzkan, F. (2001). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Oğuzkan, F. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Öğün, M. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin çevre ve yeryüzü şekilleri ile ilgili kavramları algılamaları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Özdemir, T. (2010). *Coğrafya öğretiminin gerekliliği*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

- Özkan Kılıç, Ö. (2012). *Okul öncesi dönem resimli öykü kitaplarının coğrafi kavramları içermesi yönünden incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Çanakkale.
- Özkan Kılıç, Ö., Güleç, H. ve Genç, S.Z. (2014). Okul öncesi dönem resimli öykü kitaplarının coğrafi kavramları içermesi yönünden incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(1), 35-52.
- Pike, S. (2016). *Learning primary geography: Ideas and inspirations from classrooms*. London: Routledge.
- Pritchard, S. F. (1989). Using picture books to teach geography in the primary grades. *Journal of Geography*, 88(4), 126–136.
- Reese, D. (2008). Indigenizing children's literature. *Journal of Language and Literacy*, 4(2), 59-72.
- Russell, L. D. (1991). *Literature for children: a short introduction*. New York: Longman.
- Saçkes, M., Trundle, K. & Flevares, L.M. (2009). Using children's literature to teach standard-based science concepts in early years. *Early Childhood Education Journal*, 36(5), 415-422.
- Sağsöz, G. (2019). Resimli çocuk kitaplarında STEAM: "yaratıcı ve eleştirel düşünme becerisi". *Bilim, Teknoloji, Mühendislik, Matematik ve Sanat (J-STEAM) Eğitim Dergisi*, 2(1), 1-20.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250.
- Saldana, J. (2011). *Fundamentals of qualitative research*. Oxford University Press.
- Saracho, O., & Spodek, B. (2010). Families selection of children's literature books. *Early Childhood Education*(37), 401-409.
- Seggie, F. N. ve Bayyurt, Y. (2015). *Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim öğrenme ve öğretim (kuramdan uygulamaya)*, (10. baskı), Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sever, S. (1995). Çocuk kitaplarında bulunması gereken yapısal ve eğitsel özellikler. *Abece Eğitim ve Ekin ve Sanat Dergisi*(107), 14-15.
- Sever, S. (2000). Çocuk kitaplarında dilsel ve görsel duyarlık. *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu Bildiri Kitabı* (s. 63647). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi - TÖMER Dil Öğretim Merkezi.
- Sever, S. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Ankara : Kök Yayıncılık.
- Sever, S. (2008). Okul öncesi dönemdeki çocuklara seslenen kitaplarda bulunması gereken temel özellikler. Z. Güneş içinde, *Okul öncesinde çocuk edebiyatı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Sever, S. (2010). *Çocuk ve edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Seyidoğlu, H. (2016). *Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı*. Güzem Can Yayınları.
- Sipe, L. R. (2001). Picturebooks as aesthetic objects. *Literacy Teaching and Learning*, 6(1), 23-42.
- Sofuoğlu, M. (1979). Anaokullarına giden beş ve altı yaş çocuklarının seçilmiş resimli kitaplar hakkındaki beğenilerinin incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(3), 151-156.
- Soydan, S., Samur, A. Ö., Koçyiğit, S. ve Kiremit, H. Ö. (2015). *Çocuk ve çevre*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Stoltman, J. (1991). *Teaching geography at school and home*. Eric Clearinghouse for Social Studies/Social Science Education.
- Sutherland, Z. (1997). *Children and books* (9 b.). New York: Longmans.
- Şahin, C. (2000), *Coğrafyaya giriş*. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- Şeyihoğlu, A. (2019). *Dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürlerinin sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde*

- kavramsal anlamaya etkisinin karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.*
- Şimşek, T. (2014). Çocuk edebiyatı tarihine ön söz. *Türk Dili Dergisi*, 7(756), 15-58.
- Şimşek, T., Yalçın, F., & Yakar, Y. (2011). Çocuk ve edebiyat. T. Şimşek içinde, *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı* (s. 11-41). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Şirin, M. (1994). *Çocuk edebiyatı nedir?* İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şirin, M. (2000). *99 soruda çocuk edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı.
- Şirin, M. (2016). Edebiyat ve çocuk edebiyatı edebiyatın amacı ve işlevi. *Türk Dili Dergisi*(780), 12-31.
- Talay, F. (2011). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında işlenen yeryüzünde yaşam ünitesinde geçen coğrafya kavramlarının kazanılmışlık düzeyi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.*
- Tanju, E. H. (2010). Çocuklarda kitap okuma alışkanlığına genel bir bakış. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 21(21), 30-39.
- TDK. (2020). <https://sozluk.gov.tr/?kelime=edebiyat%20bilimi>. adresinden alındı
- TDK. (2020). <https://sozluk.gov.tr/?q=%C3%A7ocuk&aranan>.
- Temizyürek, F. (2003). Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR)*(8), 161-167.
- Temple, C., Martinez, M., & Naylor, J. (1998). *Children's books in children's hands*. Allyn & Bacon.
- Tuğrul, B. ve Güler, T. (2007). Okul öncesi çocuklarına yönelik sosyal çalışma alanında tarih ve coğrafya eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 29-35.
- Turan, İ. (2002). Lise coğrafya derslerinde kavram ve terim öğretimi ile ilgili sorunlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXII (2), 67-84.
- Tür, G., & Turla, A. (2005). *Okul öncesinde çocuk, edebiyat ve kitap*. İstanbul: Ya-Pa.

- Uzmen, F. S. (2001). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş çocuklarının prososyal davranışlarının resimli çocuk kitapları ile desteklenmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Ünlü, M. (2001). İlköğretim okullarında coğrafya eğitim ve öğretimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 2(3), 31-48.
- Ünlü, M., Üçışık S. ve Özey R. (2002). Coğrafya eğitim ve öğretiminde haritaların önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 5, İstanbul.
- Wiegand, P. (2006). *Learning and teaching with maps*. London; New York.
- Yalçın, A., & Aytaş, G. (2002). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yılar, B. (2007). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin bazı coğrafya kavramlarını anlama düzeyleri ve kavram yanlışları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Yılar, Ö. ve Lokman, T. (2007). *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Yükselen, A., & Kangal, S. (2011). Resimli çocuk kitaplarının renk kavramı kazanımı üzerine etkisinin incelenmesi. *III. ulusal çocuk ve gençlik edebiyatı sempozyumu* (s. 555-561). Ankara: Ankara Üniversitesi.

8. EKLER

8.1. Resimli Çocuk Kitaplarının Metinlerinde Geçen Coğrafi Kavramlar

RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARI	Fiziki Coğrafya (Doğal Unsurlar)						Beşeri-Ekonomik Coğrafya Unsurları							Bölgesel Afet-Çevre Sorun			
	Konum ve Harita	Yer Şekilleri	İklim ve Atmosfer	Bitki Örtüsü	Toprak	Sular	Nüfus-Yerleşme Kültür	Tarım, Ziraat-Hayvancılık	Sanayi	Ulaşım	Turizm	Madenler-Enerji Kaynakları	Diğer eko. Etkinlikler	Bölge, Kıta, Ülke	Afetler	Çevre Sorunları	TOPLAM
Kayaktaki Çocuk	-	2	12	1	-	13	6	-	-	20	-	-	-	11	-	-	65
Sen Uyurken	19	-	2	-	1	2	-	3	-	1	-	-	-	19	-	-	47
Minik Tohum	6	1	20	-	2	2	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	34
Hoş Geldiniz	3	1	2	-	6	5	7	-	-	3	-	-	-	-	1	3	31
Fare ile Dağ	1	7	2	3	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	7	26
Memo ve Ay	3	2	13	-	-	2	2	-	-	2	-	-	-	1	-	-	25
Mavi Şehir San Şehir	9	2	1	-	-	3	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	24
Mona Lisa'yı Kim Çaldı?	5	-	3	-	-	-	1	1	-	4	1	-	-	10	-	-	25
Farklı Ama Aynı	1	5	1	-	-	-	-	8	-	1	-	-	8	-	-	-	24
Taştan Adımlar	-	-	-	-	8	2	6	1	-	5	-	-	-	-	-	2	24
Gezegeni Yiyip Bitirdiğimizde	1	1	2	-	-	2	-	2	-	-	-	2	1	3	-	9	23
Ay'ın Anlatacak Bir Hikayesi Var	3	-	13	3	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	23
Bilge Ağaç Tomuk ile Ağaçkakan Tuki	-	1	3	2	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	23
Yediuyur Nerede Uyur?	6	-	1	3	-	1	7	-	-	4	-	-	-	-	-	-	22
Çeşme ve Rüzgâr	1	1	-	-	2	1	4	6	-	5	-	-	1	-	-	1	22
Küçük Ağaç	3	-	13	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21
Küçük Cesur Tavşan Hopi	-	3	-	12	-	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	21
Fırtınalı Gece	4	-	7	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	4	1	20
Yolculuk	2	1	2	3	-	3	-	-	-	4	-	-	-	1	3	-	19
Ay'ı Kim Çaldı?	1	-	17	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	19
Bir Tilki Nasıl Başarır?	-	3	-	3	-	3	3	-	-	5	-	-	-	-	-	-	17
Aylar Kitap Okumaz	3	1	-	3	1	-	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	16
Bir Damla Deniz	-	-	3	3	1	8	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	16
Zürafalar Ne Sever?	3	-	-	9	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	15
Utangaç Ayı Monti	-	3	-	3	-	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
Bisiklet Ustası	2	7	-	-	-	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	14
Eve Yolculuk	2	-	1	-	-	2	1	-	-	3	-	-	-	1	1	3	14
Savaşın Başladığı Gün	2	2	-	-	2	1	-	-	-	3	-	-	-	1	-	3	14
Deniz'in Sıfır Atık Kitabı	-	1	2	-	-	1	4	-	-	1	-	-	1	-	-	4	14
Gökyüzünün Rengi	-	-	8	-	-	1	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	14
Hıçbir şey Yapmama Günü	-	3	2	2	1	2	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	14
Bir Dedenin Kalbi	-	2	2	6	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
Modern Mağara Çocuğu Tek	-	3	4	1	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
Ayı Geldi	3	-	1	-	-	5	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	12
Zafer Kimin?	-	-	-	-	-	-	9	1	-	-	-	-	2	-	-	-	12
Küçük Meşe Palamudu	1	1	4	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Zor Balk	2	-	-	-	-	4	-	2	-	3	-	1	-	-	-	-	12
Dünyamızı Seviyorum	2	-	2	1	1	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	2	12
Dünyayı Gezme İsteyen	7	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
Hepi Topu Bir Tekir	-	-	-	-	-	2	-	-	-	4	-	-	-	4	-	-	10
Yüzyüz	1	-	-	1	-	4	-	-	-	1	-	-	-	3	-	-	10
Bir Kuş Olsaydım	-	-	-	4	-	2	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-	10
Uçarı Kaçarı Sözcükler	1	1	-	1	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	9
Bu Kış Kimse Üşümeyecek	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	9
Bir Dostluk Masalı	-	2	-	-	1	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	9
Kim Korkar Kırmızı Başlıklı	-	-	-	4	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
Huysuz Uğurböceği	3	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	8
Yavru Ahtapot Olmak Çok	1	-	3	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	8
Balıkçı Osman	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3	7
Dünyanın En Yüksek Kitap	1	-	1	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	2	-	-	7
Köprüyü Geçerken	-	-	-	-	-	4	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	7
Sayıların En Büyüğü	1	3	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	6
Uykusuz Koala	-	1	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	6
Küçük Fare ile Kırmızı Duvar	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Gizemli Sözcük Açınpa	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	6
Küçük Gece Kedisi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	5

Üç Kedi Bir Canavar	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	5
Üç Kedi Bir Dilek	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Annemin Çantası	-	-	2	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	5
Babamın Battaniyesi	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	4
Şu yaramaz Tavşanlar	1	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Sıradan Bir Okul Günü	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	4
Bay Ka Buk ve Ejder	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Timsah Olmak İsteyen	-	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4
Arkadaş	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Pezzettino	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Koca Roni	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Kırmızı Elma	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Sabırsız Tırtıl	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3
Çıtır Çıtır	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Bekçi Amos'un Hastalandığı	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	3
Bazı Günler ...	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3
Hayvanat Bahçesinde Dış Fırça	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Kafası Karışık Bukalemun	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Madeline Finn ile Kütüphane	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Kirpi ve Sergi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Kelime Koleksiyoncusu	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	3
Bir Sevgi Masalı	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Sadece Bir Kitap Mı?	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Gofret ile Babası	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Sopa ile Taş	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Babam Yanımdayken	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Aç Tırtıl	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Kaşal	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Nokta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Tim'le Bir Gün	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Komşudaki Tiyatro	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ördek Tatilde	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
Babam Uyumak Bilmiyor	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kütüphanedeki Aslan	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Yazı Yazan İnekler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Kaplan Olmak İsteyen Kedi	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Pig Adında Bir Pug	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Müze	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Arkadaşım Korku	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Bu Kitabın Ortasında Duvar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Seni Çok Seviyorum Kokuşuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Mış Gibi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Tarçın'ın Kaybolan Havuçları	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
En Muhteşem Şey	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Üzüntü Kapını Çaldığında	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Ben Sandalye Değilim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Çorbamda Zürafa Var	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Öfkelendiğinde...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Gönül Kuşu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
TOPLAM	129	68	173	84	42	117	93	30	0	129	4	4	20	64	25	47	1029

8.2. Resimli Çocuk Kitaplarının Görsellerinde Geçen Coğrafi Kavramlar

	Fiziki Coğrafya (Doğal Unsurlar)						Beşeri-Ekonomik Coğrafya Unsurları							Bölge	Afet-Çevre Sorunları		
RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARI	Konum ve Harita	Yer Şekilleri	İklim ve Atmosfer	Bitki Örtüsü	Toprak	Sular	Nüfus-Yerleşme Kültür	Tarım, Ziraat-Hayvancılık	Sanayi	Ulaşım	Turizm	Madenler-Enerji Kaynakları	Diğer eko. Etkinlikler	Bölge, Kıta, Ülke	Afetler	Çevre Sorunları	TOPLAM
Sen Uyurken	19	1	-	3	-	9	16	8	-	5	-	-	-	19	-	-	80
Sayıların En Büyüğü	3	16	11	4	-	1	11	2	-	10	-	-	-	-	-	-	58
Kırmızı Elma	-	3	26	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54
Sıradan Bir Okul Günü	6	5	6	6	4	8	2	6	-	3	-	-	-	5	-	1	52
Kayıptaki Çocuk	1	1	4	4	-	15	6	-	-	16	-	-	-	1	-	-	48
Bilge Ağaç Tornuk ile Ağaçkakan Tuki	-	11	3	7	8	2	4	-	-	-	-	-	-	-	3	3	41
Yolculuk	-	7	-	12	-	5	3	-	-	11	-	-	2	-	-	-	40
Bir Dedenin Kalbi	2	11	1	7	4	3	6	-	-	-	-	-	4	1	-	-	39
Farklı Ama Aynı	-	4	-	12	-	1	14	-	-	-	-	-	8	-	-	-	39
Sopa ile Taş	-	2	4	16	2	12	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	37
Mavi Şehir Sarı Şehir	-	-	2	3	-	3	16	-	-	7	-	-	4	-	-	-	35
Eve Yolculuk	1	-	4	4	1	11	-	-	2	10	-	-	-	1	-	1	35
Modern Mağara Çocuğu Tek	-	12	1	9	3	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35
Şu yaramaz Tavşanlar	-	5	7	8	-	1	9	-	-	1	-	-	3	-	-	-	34
Fırtınalı Gece	4	7	6	-	-	9	3	-	-	-	-	-	-	4	1	-	34
Uykusuz Koala	-	8	-	7	-	-	6	-	-	6	-	-	-	-	-	4	31
Hoş Geldiniz	-	3	3	1	4	9	3	-	-	1	-	-	-	-	1	5	30
Fare ile Dağ	-	8	-	4	-	2	7	4	-	1	-	-	1	-	-	3	30
Ördek Tatilde	-	-	2	21	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	2	-	28
Hıçbir şey Yapmama Günü	-	3	1	14	2	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28
Bir Kuş Olsaydım	-	2	2	6	-	4	3	-	-	8	-	2	-	-	-	-	27
Gezegenimizi Yiyecek	4	1	1	1	-	3	-	3	-	1	-	1	2	3	-	7	27
Köprüyü Geçerken	-	8	-	-	-	6	1	-	-	10	-	-	1	-	-	-	26
Bu Kış Kimse Üşümeyecek	-	1	12	8	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	25
Gofret ile Babası	-	-	-	7	7	5	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	24
Uçan Kaçan Sözcükler	-	-	2	3	-	2	8	-	-	7	-	-	1	-	-	-	23
Aylar Kitap Okunmaz	-	2	1	9	2	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23
Bazı Günler ...	2	-	2	1	-	2	10	-	1	5	-	-	-	-	-	-	23
Dünyamızı Seviyorum	2	-	4	5	3	2	1	-	-	3	-	-	3	-	-	-	23
Ayı Geldi	7	3	-	2	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22
Küçük Ağaç	3	-	13	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21
Hırsız Uğurböceği	-	-	13	-	-	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
Balıkçı Osman	-	1	-	-	-	6	5	-	-	-	-	-	6	-	-	2	20
Bisiklet Ustası	1	5	-	-	-	1	8	-	-	4	-	-	1	-	-	-	20
Bay Ka Buk ve Ejder	-	2	2	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
Küçük Meşe Palamodu	-	-	7	5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
Ay'ı Kim Çaldı?	2	-	12	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	2	-	-	20
Memo ve Ay	1	1	8	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	1	-	-	19
Deniz'in Sıfır Atık Kitabı	6	1	-	1	-	1	1	-	-	3	-	-	2	-	-	2	17
Ay'ın Anlatıcak Bir Hikayesi	-	-	5	9	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
Zafer Kimin?	-	3	-	-	-	1	9	1	-	-	-	-	2	-	-	-	16
Timsah Olmak İsteyen	-	-	-	4	-	9	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	16
Üç Kedi Bir Dilek	-	-	10	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
Minik Tohum	-	1	5	3	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Dünyanın En Yüksek Kitap	1	-	3	3	-	1	3	-	-	2	-	-	-	1	-	-	14
Savaşın Başladığı Gün	-	1	-	-	-	1	6	-	-	1	-	-	1	-	-	4	14
Tarçın'ın Kaybolan Havuçları	-	-	2	7	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Çeşme ve Rüzgâr	-	-	-	-	-	-	11	1	-	1	-	-	1	-	-	-	14
Kim Korkar Kırmızı Başlıklı	-	-	-	7	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Zürafalar Ne Sever?	-	1	-	9	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
Yediniyor Nerede Uyur?	-	-	-	1	3	2	5	-	-	2	-	-	-	-	-	-	13
Mona Lisa'yı Kim Çaldı?	1	-	-	-	-	1	4	3	-	2	-	-	2	-	-	-	13

Pezzettino	-	1	-	-	-	4	1	-	-	7	-	-	-	-	-	-	13
Bir Tilki Nasıl Başarır?	-	1	-	5	-	4	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	13
Yavru Ahtapot Olmak Çok	-	-	6	-	-	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	11
Gizemli Sözcük Açımpa	-	-	-	-	-	-	7	-	-	3	-	-	-	-	-	-	10
Hayvanat Bahçesinde Dış Fırça	-	3	-	2	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Bir Damla Deniz	1	-	-	2	-	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Kaplan Olmak İsteyen Kedi	-	-	-	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Küçük Cesur Tavşan Hopi	-	3	-	3	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	9
En Muhteşem Şey	-	-	-	-	-	-	5	-	-	2	-	-	2	-	-	-	9
Zor Balık	-	-	-	-	-	4	-	-	-	2	-	-	3	-	-	-	9
Annemin Çantası	-	-	-	1	2	4	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	9
Tim'le Bir Gün	1	1	1	3	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	8
Yazı Yazan İnekler	-	-	-	1	3	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	8
Gökyüzünün Rengi	-	-	1	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	7
Babamın Battaniyesi	1	-	-	-	-	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	6
Küçük Fare ile Kırmızı Duvar	-	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Taşın Adımlar	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	1	6
Üç Kedi Bir Canavar	-	-	4	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Sadece Bir Kitap Mı?	-	-	-	2	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Hepi Topu Bir Tekir	-	-	-	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Bir Dostluk Masalı	-	-	-	2	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	5
Arkadaş	1	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Gönül Kuşu	-	-	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Utangaç Ayı Monti	-	-	-	-	-	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	5
Küçük Gece Kedisi	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3
Kirpi ve Sergi	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Ben Sandalye Değilim	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3
Kelime Koleksiyoncusu	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Bir Sevgi Masalı	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Kafası Karışık Bukalemun	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Müze	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Madeline Finn ile Kütüphane	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2
Seni Çok Seviyorum Kokuşuk	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Çıtır Çıtır	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Mış Gibi	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Babam Yanımdayken	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Aç Tırtıl	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Bekçi Amos'un Hastalandığı	?	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Öfkelendiğinde...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Pig Adında Bir Pug	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Arkadaşım Korku	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Yüzyüz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Nokta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Bu Kitabın Ortasında Duvar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Sabırsız Tırtıl	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Konşudaki Tiyatro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Babam Uyumak Bilmiyor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Üzüntü Kapını Çaldığında	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kütüphanedeki Aslan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Çorbamda Zürafa Var	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kaşal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Koca Roni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Dünyayı Gezme İsteyen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
TOPLAM	71	154	207	309	82	220	261	33	3	165	1	4	51	38	10	33	1642

8.3. Resimli Çocuk Kitaplarının İsimleri, Yazarları ve Yayınevi

Kitabın Adı	Yazar/ Resimleyen	Yayınevi
Mona Lisa'yı Kim Çaldı?	Ruthie Knapp – Jill Mc Elmurry	1001 Çiçek Kitaplar
Ayılar Kitap Okumaz	Emma Chichester Clark	1001 Çiçek İstanbul
Canavar! Canavar?	Sunghee Shin	Abm Yayınevi
Değirmenler Vadisi	Noelia Blanco – Valeria Docampo	Abm Yayınevi
Mavi Şehir Sarı Şehir	Ljerka Rebrovic – Ivana Pipal	Abm Yayınevi
Gökyüzünün Rengi	Peter H. Reynolds	Altın Kitaplar
Kelime Koleksiyoncusu	Peter H. Reynolds	Altın Kitaplar
Mış Gibi	Peter H. Reynolds	Altın Kitaplar
Nokta	Peter H. Reynolds	Altın Kitaplar
Hiçbir şey Yapmama Günü	Beatrice Alemagna	Aylak Kitap
Küçük Fare ile Kırmızı Duvar	Britta Teckentrup	Beta Kids
Ben Sandalye Değilim	Ross Burach	Beyaz Balina Yayınları
Bir Sevgi Masalı	Lori Haskins Houran – Sydney Hanson	Beyaz Balina Yayınları
Çorbamda Zürafa Var	Ross Burach	Beyaz Balina Yayınları
Küçük Ağaç	Loren Long	Beyaz Balina Yayınları
Küçük Cesur Tavşan Hopi	Nicola Kinnear	Beyaz Balina Yayınları
Küçük Gece Kedisi	Sonja Danowski	Beyaz Balina Yayınları
Modern Mağara Çocuğu Tek	Patrick McDonnell	Beyaz Balina Yayınları
Sabırsız Tırtıl	Ross Burach	Beyaz Balina Yayınları
Seni Çok Seviyorum Kokuşuk Surat	Lisa Mc Court – Cyd Moore	Beyaz Balina Yayınları
Sevgili Öğretmenim	Deborah Hopkinson – Nancy Carpenter	Beyaz Balina Yayınları
Sopa ile Taş	Beth Ferry – Tom Lichtenheld	Beyaz Balina Yayınları
Pig Adında Bir Pug	Aaron Blabey	Beyaz Balina Yayınları
Yazı Yazan İnekler	Doreen Cronin – Betsy Lewin	Beyaz Balina Yayınları
Gizemli Sözcük Açimpa	Catarina Sobral	Can Çocuk
Fare ile Dağ	Antonio Gramsci – Laia Domênech	Desen Yayınları
Bu Kitabın Ortasında Duvar Var	Jon Agee	Domingo
Öfkelendiğinde...	Dünyazâd es-Sa'di/ Zarife Haydar	Edam Yayınları
Arkadaş	Akram Ghasempour – Nasim Azadi	Eğiten Çocuk
Pezzettino	Leo Lionni	Elma Çocuk
Yüzyüz	Leo Lionni	Elma Çocuk
Dünyanın En Yüksek Kitap Dağı	Rocia Bonilla	Günüşiği Kitaplığı

Müze	Susan Verde – Peter H. Reynolds	Günüşiği Kitaplığı
Kaşal	Kyo Maclear – Isabelle Arsenault	Hep Kitap
Madeline Finn ile Kütüphane Köpeği	Lisa Papp	Hep Kitap
Ayı Geldi	Richard T. Morris – LeUyen Pham	Ketebe
Bir Dedenin Kalbi	Irena Trecisan – Enrico Lorenzi	Ketebe
Çıtır Çıtır	Betül Duran – Toktam Mollanorouzi	Ketebe
Komşudaki Tiyatro	Sonja Danowski	Ketebe
Savaşın Başladığı Gün	Nicola Davies – Rebecca Cobb	Ketebe
Huysuz Uğurböceği	Eric Carle	Kuraldışı Çocuk
Kafası Karışık Bukalemun	Eric Carle	Kuraldışı Çocuk
Minik Tohum	Eric Carle	Kuraldışı Çocuk
Üzüntü Kapını Çaldığında	Eva Eland	Martı Çocuk
Kaplan Olmak İsteyen Kedi	Jean Leroy/ Berengere Delaporte	Martı Çocuk
Bir Kuş Olsaydım	Jean Lorey - Marie-Anne Abesdris	Martı Çocuk
Timsah Olmak İsteyen Hipopotam	Jean Leroy/ Berengere Delaporte	Martı Çocuk
Aç Tırtıl	Eric Carle	Mavi Bulut
Dünyayı Gezmek İsteyen Horoz	Eric Carle	Mavi Bulut
Memo ve Ay	Alice Briête Haquet – Célia Chauffrey	Mavi Bulut
Sadece Bir Kitap Mı?	Jeanne Willis – Tony Ross	Mavi Bulut
Gönül Kuşu	Michal Snunit – Sedat Girgin	Mavi Bulut
Sıradan Bir Okul Günü	Colin Mc Naughton	Nesin Yayınevi
Taşın Adımlar	Margriet Ruurs – Nizar Ali Badr	
Zürafalar Ne Sever?	Kristyna Litten	Pearson
Babam Yanımdayken	Soosh	Redhouse Kidz
Bisiklet Ustası	Özge Bahar Sunar – Aleksandra Fabia Tugal	Redhouse Kidz
Çeşme ve Rüzgâr	Simlâ Sunay – Reha Barış	Redhouse Kidz
Deniz'in Sıfır Atık Kitabı	Sima Özkan – Zeynep Özatalay	Redhouse Kidz
Hoş Geldiniz	Barroux	Redhouse Kidz
Kirpi ve Sergi	Özge Bahar Sunar – Ceyhun Şen	Redhouse Kidz
Sır Versem Saklar Mısınız?	Jennifer Moore – Marta Fábrega	Redhouse Kidz

Zor Balık	Büşra Tarçalar Erol – Uğur Altun	Redhouse Kidz
Bilge Ağaç Tornuk ile Ağaçkakan Tuki	Murat Gülcen – Buket Koyuncu	Tahta At
Arkadaşım Korku	Francesca Sanna	Taze Kitap
Bay Ka Buk ve Ejder	Zeynep Sevde – Mert Tugen	Taze Kitap
Hepi Topu Bir Tekir	Brendan Wenzel	Taze Kitap
Yolculuk	Francesca Sanna	Taze Kitap
Bir Tilki Nasıl Başarır?	M. Özgür Akpolat	Timaş Çocuk
Kayıktaki Çocuk	Sevde Tuba Okçu Maya Mizuno Vonne Hemels Golden Sweet	Timaş Çocuk
Sen Uyurken	Durga Bernhard	Tübitak Popüler Bilim Kitapları
En Muhteşem Şey	Ashley Spires	Tübitak Popüler Bilim Kitapları
Koca Roni	Catherina Rayner	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
Fırtınalı Gece	Debi Gliori	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
Küçük Meşe Palamudu	Melanie Joyce – Gina Maldonado	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
Şu yaramaz Tavşanlar	Ciara Flood	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
Tarçın'ın Kaybolan Havuçları	Andreas König – Günther Jakobs	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
Hayvanat Bahçesinde Diş Fırçalama Günü	Sophie Schoenwald – Günther Jakobs	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
Babam Uyumak Bilmiyor	Coralie Saudo – Kris Di Giacomo	Uçanbalık
Bir Damla Deniz	Ingrid Chabbert Guridi	Uçanbalık
Bir Dostluk Masalı	Susanna Isern – Marco Somâ	Uçanbalık
Kütüphanedeki Aslan	Michelle Knudsen – Kevin Hawkes	Uçanbalık
Yediuyur Nerede Uyur?	Susanna Isern – Marco Somâ	Uçanbalık
Zafer Kimin?	David McKee	Uçanbalık
Annemin Çantası	Sara Şahinkanat – Ayşe İnan	Yapı Kredi Yayınları
Babamın Battaniyesi	Sara Şahinkanat – Ayşe İnan	Yapı Kredi Yayınları
Balıkçı Osman	Anne Hofmann	Yapı Kredi Yayınları
Bekçi Amos'un Hastalandığı Gün	Philip C. Stead – Erin E. Stead	Yapı Kredi Yayınları
Bu Kış Kimse Üşümeyecek	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları
Çocuk Olmaya Hakkım Var	Alain Serres – Aurélia Fronty	Yapı Kredi Yayınları
Gezegeniimizi Yiyip Bitirdiğimizde		Yapı Kredi Yayınları
Kırmızı Elma	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları

Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kızdan?	Sara Şahinkanat – Ayşe İnan	Yapı Kredi Yayınları
Üç Kedi Bir Canavar	Sara Şahinkanat – Ayşe İnan	Yapı Kredi Yayınları
Yavru Ahtapot Olmak Çok Zor	Sara Şahinkanat – Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları
Ördek Tatilde	Gilad Soffer	Yapı Kredi Yayınları
Köprüyü Geçerken	Heinz Janisch	Yapı Kredi Yayınları
Ayı'nın Anlatacak Bir Hikayesi Var	Philip C. Stead – Erin E. Stead	Yapı Kredi Yayınları
Ay'ı Kim Çaldı?	Helen Stratton-Would – Vlad Gerasimov	Yapı Kredi Yayınları
Gofret ile Babası	Ian Whybrow – Rosie Reeve	Yapı Kredi Yayınları
Farklı Ama Aynı	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları

8.4. Kitap Değerlendirme Formu

	Fiziki Coğrafya (Doğal Unsurlar)					
	Konum ve Harita	Yer Şekilleri	İklim ve Atmosfer	Bitki Örtüsü	Toprak	Sular
Metin						
Görsel						

	Beşeri-Ekonomik Coğrafya Unsurları						
	Nüfus-Yerleşme Kültür	Tarım Ziraat-Hayv.	Sanayi	Ulaşım	Turizm	Madenler-Enerji Kaynakları	Diğer eko. Etkinlikler
Metin							
Görsel							

	Bölgesel	Afet-Çevre Sorunları	
	Bölge, Kıta, Ülke	Afetler	Çevre Sorunları
Metin			
Görsel			